

Humanitarian Aid
and Civil Protection

ԱՌՆԱՊ
ARNAP
DRR NATIONAL PLATFORM

ԼՈՒՈՒ ՄԱՐԶԻ ԱՅՆԻՁՈՐ ԳՅՈՒՂԻ ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Վերլուծությունն և իրականացվել է Աղետների ռիսկի նվազեցման ազգային պլատֆորմի հիմնադրամի և «Ստեփանավանի «Լոռե» փրկարար ջոկատ» ՀԿ-ի կողմից՝ ՄԱԿ-ի շարժացման ծրագրի կողմից մշակված Տեղական մակարդակում ռիսկի կազմարման մեթոդամաբության կիրառմամբ:

Այս ուսումնասիրությունն իրականացվել է ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամի և Աղետների ռիսկի նվազեցման ազգային պլատֆորմի «ԱՌՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ» համատեղ ծրագրի շրջանակներում, որը ֆինանսավորվում է Եվրոպական հանձնաժողովի Մարդասիրական օգնության և քաղաքացիական գլխավոր վարչության կողմից:

Աղետների ռիսկի նվազեցման ազգային պլատֆորմ
ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶԻ ԱՅՆԻՁՈՐ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Իրականացնող՝ «Ստեփանավանի «Լոռե» փրկարար ջոկատ» ՀԿ-

Աղետների ռիսկի վերլուծության թիմ.

Աննա Առաքելյանը, «Ստեփանավանի «Լոռե» փրկարար ջոկատ» ՀԿ հրահանգիչ
«Ստեփանավանի «Լոռե» փրկարար ջոկատ» ՀԿ կամավորներ՝
Անժելա Աբովյան, Մարգարիտա Մելքոնյան, Լաուրա Հովհաննիսյան,
Սվետլանա Դանիլյեյան, Լիզա Այվազյան
Վերլուծության պատասխանատու՝

Անժելա Բադալյան՝ «Ստեփանավանի «Լոռե» փրկարար ջոկատ» ավագ հրահանգիչ, ՀՀ
ՏԿԱԻՆ Ճգնաժամային կառավարման պետական ակադեմիայի դասախոս,
ԱՌՆ գործընթացի պատասխանատու՝

Արմեն Առաքելյան՝ «Ստեփանավանի «Լոռե» փրկարար ջոկատ» ՀԿ նախագահ, ՀՀ
ՏԿԱԻՆ Ճգնաժամային կառավարման պետական ակադեմիայի միջին մասնագիտական
ծրագրերի ղեկավար, դասախոս
Ծրագրի ղեկավար՝

Արա Բարսեղյան, ԱՌՆ ազգային պլատֆորմի փոխտնօրեն

© ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամ

ՀԱԿԻՐՃ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վտանգներին դիմակայելու ամենալավ միջոցը աղետակայուն համայնք ունենալն է

Աղետների ռիսկի նվազեցման (ԱՌՆ) գործնառնությունը, լինելով զարգացման գործընթացի անբաժանելի մաս, լուրջ խնդիր է հանդիսանում հատկապես աղքատ և զարգացող երկրների համար: Այն դասվում է առաջնահերթ խնդիրների շարքում նաև Հայաստանում, որի լավագույն ապացույցը Հայաստանի կառավարության կողմից վերջերս հաստատված ԱՌՆ ռազմավարությունն է (7 մարտի, 2012թ.): Հանդիսանալով Հայաստանի ազգային անվտանգության հայեցակարգից բխող գործառնություն՝ ԱՌՆ-ն դիտվում է որպես պետության անվտանգության և կայուն զարգացման կարևորագույն նախապայմաններից մեկը և, համաձայն ԱՌՆ ռազմավարության դրույթների և վերջինիս իրականացման 2012-2015թթ. պլանի, պետք է ներառվի զարգացման ոլորտային և ճյուղային պլաններում:

ԱՌՆ գործնական ինտեգրումը զարգացման ծրագրերում և գործընթացներում, մասնավորապես, համայնքային մակարդակում, լուրջ մարտահրավեր է և հանդիսանում է նոր մտածողության և գործելակերպի, այն է՝ նոր ԱՌՆ մշակույթի ձևավորման համապարփակ գործընթացի բաղկացուցիչ մասը: Աղետների ռիսկի նվազեցումը տեղական մակարդակում աղետների ռիսկի կառավարման ընդհանուր համակարգի տեղական բաղադրիչն է, որը մարզային և ազգային բաղադրիչների հետ համատեղ ձևավորում է ազգային համալիր ԱՌՆ համակարգը:

Համայնքում աղետների ռիսկի վերլուծությունն (ԱՌՎ) իրենից ներկայացնում է տվյալ համայնքին սպառնացող ռիսկերի բնույթի և մասշտաբի համեմատական վերլուծություն տարբեր բնական և մարդածին վտանգների ու խոցելիության համար, որոնք կարող են համայնքին պատճառել մարդկային և նյութական կորուստներ, լուրջ վնաս հասցնել շենք-շինություններին, ինֆրակառուցվածքներին, ծառայություններին, կենսամիջոցներին:

Լոռու մարզի Թումանյան, Մարց, Քարինջ, Ահնիծոր, Լորուտ, Աթան և Շամուտ համայնքներում ԱՌՎ իրականացվել է տեղական մակարդակում ռիսկերի կառավարման (ՏՄՌՎ) մեթոդաբանության կիրառմամբ, որը ծրագրի շրջանակներում համալրվել էր երեխաների խոցելիության և համայնքի սոցիալ-տնտեսական ոլորտի վերլուծությամբ:

ՏՄՌՎ-ն իրենից ներկայացնում է համայնքին սպառնացող ռիսկերի բացահայտման գործիքների և կառավարման գործառնությունների ամբողջական հավաքածու, որը ձևավորվել է Հայաստանում նմանատիպ հայտնի գործիքների փորձարկման և ադապտացման արդյունքում: Այն մշակվել է ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի նախաձեռնությամբ և աջակցությամբ՝ հիմք ընդունելով.

- ՀՀ ԱՌՆ ազգային ռազմավարության համապատասխան դրույթները,
- Հյոգոյի գործողությունների ծրագրի գերակայությունները,
- ԱՌՆ ազգային համակարգի կարողությունների զարգացման համար նախանշված գերակա ուղղությունները:

ՏՄՌՎ-ն ԱՌՆ ազգային մշակույթի ձևավորման ուղղությամբ ձեռնարկվող կարևորագույն քայլերից մեկն է և նպաստում է դիմակայուն համայնքների կայացմանը Հայաստանում:

Մեթոդի արդյունավետ կիրառման համար անհրաժեշտ է, որպեսզի համայնքը.

- լինի շահագրգիռ ու կամավորապես մասնակցի գործընթացին,
- լինի պատրաստակամ՝ ներդնելու սեփական ներուժը ԱՌՆ միջոցառումների պլանավորման ու իրականացման գործում,

- պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների հետ համատեղ կրի պատասխանատվություն՝ աղետակայուն համայնքի կայուն զարգացման և դրա հետ կապված որոշումների ընդունման և իրականացման համար:

The offered tools and procedures intends to support local governments to undertake a disaster risk analysis. A risk analysis allows local governments to identify, prioritize, plan and implement measures that help to reduce vulnerability and risks from natural and technological hazards. The guide familiarizes the regional and local with the basic components of disaster risk analysis. It also provides tips on how to manage the assessment and planning process.

The Disaster Risk Analysis (DRA) for Local Governments in Central and Eastern Europe and Commonwealth of Independent States tool developed by UNICEF CEE/CIS Regional Office was used to enhance the Local level Risk Management (LLRM) developed by the professionals and experts from UN extended Disaster Management Team member organizations, and implemented by the DRR National Platform and partner organizations in Armenia. The screening of the document was carried out to ensure incorporation of child vulnerability and the needs of all children with the particular focus on the most vulnerable.

The methodology encourages participation of community members and enhances the planning and implementation of DRR activities at local level through incorporating them into Community Development ans.

Աղետների ռիսկի վերլուծությունընաև հնարավորությունէտալիստումնական հաստատությունների անձնակազմին և երեխաներինբացահայտելաղետներիևարտակարգհրավիճակներիհետկապվածխնդիրները, օգտագործելիրենցգիտելիքը և կարողությունները՝ դիմակայելուաղետներիևարտակարգհրավիճակներիազդեցությանը, բարձրացնելիրենցիմացությունըևպատրաստվածություննաղետներին նախապատրաստմանևարձագանքմանուղորտումբերիսաների և անձնակազմի կյանքերը

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՀԱՎԱՔԱԳՐՈՒՄ ՈՒ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒՄ	8
1.1 Երկրորդական աղբյուրների տվյալներ	8
1.1.1 Ահնիձորի համայնքի տեղադիրքը և կլիման	8
1.1.2 Համայնքի բնակչությունը	9
1.1.3 Ահնիձոր համայնքի նսպառնացող վտանգավոր երևույթները	10
1.1.4 Հիմնական շինություններ	11
1.1.5 Չբաղվածություն	11
1.1.6 Արտաքին և ներքին ճանապարհներ	11
1.1.7 Արտաքին և ներքին տրանսպորտ	12
1.1.8 Կոյուղի	12
1.1.9 Աղբահանություն	12
1.1.10 Ջրամատակարարում	12
1.1.11 Ոռոգում	12
1.1.12 Գազաֆիկացում	12
1.1.13 Հատուկ ծառայություններ	12
Հրդեհ-փրկարար ծառայություն	12
Ոստիկանություն	12
1.1.14 Կենսական կարևոր համակարգեր	12
Կրթական համակարգ	12
Առողջապահություն	13
Պատմամշակութային կոթողներ	13
Կապի միջոցներ	13
Տեղեկատվական աղբյուրներ	13
1.2 Ակնադիտական զննում	13
1.3 Զարտեգագրում	Ошибка! Закладка не определена.
1.4 Սեզոնային օրացույց	15
1.5 Պատմական օրացույց	17
Այս տարիներին եղել են որոշակի փոփոխություններ՝ կապված ինֆրակառույցների շինարարության և վերանորոգման հետ, որոնք իրականացվել են պետական և միջազգային կազմակերպությունների, հիմնադրամների օժանդակությամբ: Դրական տեղաշարժերը երևում են ստորև բերված պատմական ուրվագծի աղյուսակից, որը համայնքի բնակիչների հիշողության մեջ տպավորված դեպքերի և համայնքի զարգացման վրա էական ազդեցություն ունեցած դեպքերի նկարագրությունն է:	18
Համայնքում վերջին տարիների տեղի ունեցած փոփոխությունների աղյուսակ	18
1.6 Զննարկումներ ֆոկլու-խմբերում	19
1.7 Կիսակառուցվածքային հարցազրույցներ	22
1.7.1 Արտակարգ իրավիճակների նդիմակայելու և արձագանքելու համայնքի կարողությունները	22
1.7.2 Համայնքում վերջին տարիներին տեղի ունեցած ԱԻ-ը և դրանց հետևանքները:	22
1.8 Չանգվածային հարցում բնակչության շրջանում հարցաթերթիկների միջոցով	23
1.8.1 Համայնքին սպառնացող հիմնական վտանգավոր երևույթներ	24
Համայնքին սպառնացող հիմնական վտանգավոր երևույթների աղյուսակ	25
1.8.2 Վտանգավոր երևույթների սեզոնայնություն	27
1.8.3 Վտանգավոր երևույթների հաճախականությունը	29
1.8.4 Համայնքում տեղի ունեցած արտակարգ իրավիճակների ցրենակչության կրած վնասները	30
1.8.5 Վտանգների և խոցելիության համադրությունը	30
1.8.6 Աղետների նդիմակայելու վերաբերյալ համայնքի բնակչության գիտելիքները	33
2. ՀԱՎԱՔԱԳՐՎԱԾ ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄ	39
2.1 Եզրակացություններ և առաջարկություններ	39
2.2 Համայնքի ուժեղ կողմերը	40
2.3 Համայնքի թույլ կողմերը	40
2.4 Համայնքի հնարավորությունները	41
2.5 Համայնքի և մասնավորապես աղետների ռիսկի նվազեցման գործընթացի զարգացմանը խոչընդոտող գործոնները	41
ՀՀ ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐՈՒՄ ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՎԱՍՏԱԳԻՐ	48
ԱՀՆԻԶՈՐ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԴԻՄԱԿԱՅՈՒՆՁԱՐԳԱՅՈՒՄ ԱՊԱՀՈՎՈՂ ԱՌՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԵՎ ԴՐԱՆՑ ԱՌԱՋՆԱՇԵՐԹՆՈՒԾՈՒՄՆԵՐ	51

3.2 ԱՌՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԶԵՎԱԿԵՐՊՈՒՄ	55
3.3 ԱՌՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻՆ ՈՒՂԴԱԾ ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ ԸՍՏ ՎԵՐՋԻՆՆԵՐԻՍ ԱՌԱՋՆԱՅԵՐԹՈՒԹՅԱՆ	59

ԱՀՆԻՁՈՐ

ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶԻ ԱՅՆԻՁՈՐ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Ահնիծոր համայնքում ԱՌՎ իրականացվել տեղական մակարդակում ռիսկերի կառավարման (ՏՄՌՎ) մեթոդաբանությունը, որը ծրագրի շրջանակներում համալրվել էր երեխայագգայուն բաղադրիչով:

1. ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՀԱՎԱՔԱԳՐՈՒՄՈՒ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒՄ

Ահնիծոր համայնքում աղետների ռիսկի վերլուծության (ԱՌՎ) գործընթացն իրականացվել է մասնակցային սկզբունքով՝ ԱՌՆԱՊ-ի, Ստեփանավանի «Լոռե» փրկարար ջոկատ՝ ՀԿԻ, համայնքի բնակիչների և տեղական ինքնակառավարման մարմինների ներկայացուցիչների անմիջական մասնակցությամբ: Հարկ է նշել հիմնական դերակատարների՝ տեղական ինքնակառավարման մարմինների (համայնքի ղեկավար, ավագանի, համայնքապետարանի աշխատակիցներ), հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների և բուժկետի ներկայացուցիչների և բնակիչների շահագրգռվածությունը ԱՌՆ վերլուծության գործընթացի ժամանակ:

Համայնքում ԱՌՆ ուսումնասիրության գործընթացին մասնակիցել են ընդհանուր թվով 39 հոգի: Այդ թվում.

- համայնքի ընդհանուր ժողովի մասնակիցներ – 5 մարդ, որոնցից.
 - համայնքի ղեկավար,
 - համայնքապետարանի աշխատակիցներ – 2,
 - բուժքույր,
 - ուսուցիչ,
- առողջապահական ոլորտի ֆոկլուս խումբ – 3,
- կրթական ոլորտի ֆոկլուս խումբ – 11 (տնօրեն, 5 ուսուցիչ և 5 աշակերտ)
- հարցմանը մասնակցած համայնքի այլ բնակիչներ – 20:
 - Ուսումնասիրության մասնակիցների 48%-ը եղել են տղամարդիկ:

Մասնակիցներն ըստ տարիքի՝

- 11%-ը կազմել է մինչև 18 տարեկան տարիքային խումբը,
- 10% կազմել է 18-26 տարեկան տարիքային խումբը,
- 51% կազմել է 26-50 տարիքային խումբը,
- 28% կազմել է 50-ից անց տարիքային խումբը:

ԱՌՎ արդյունքում հավաքագրված տվյալները՝ համայնքի հետ համատեղ, ընդհանուր ժողովում ենթարկվել են համեմատական վերլուծության, որի արդյունքների հիման վրա մշակվել են առաջարկություններ՝ համայնքին սպառնացող վտանգների նվազեցման ուղղությամբ:

1.1 Երկրորդական աղբյուրների տվյալներ

Ահնիծոր համայնքի վերաբերյալ տվյալները և տեղեկությունները հավաքագրվել են Լոռու մարզպետարանից, Ահնիծորի համայնքապետարանից, մարզային փրկարար վարչությունից, կադաստրի պաշտոնական կայքէջից և այլն:

1.1.1 Ահնիծոր համայնքի տեղադիրքը և կլիման

Ահնիծոր համայնքը գտնվում է Լոռու մարզում, Ալավերդու տարածաշրջանում, Ալավերդի քաղաքից 26 կմ հարավ-արևելք, մարզկենտրոնից՝ 52 կմ հյուսիս-արևելք: Հեռավորությունը մայրաքաղաք Երևանից 166 կմ է: Գյուղը տեղակայված է ծովի մակարդակից մոտ 1500 մ բարձրության վրա:

Համայնքի վարչական տարածքը կազմում է 6036,7 հա: Գյուղատնտեսական նշանակության հողերը կազմում են 3461,7 հա: Գյուղը հարուստ է անտառներով և բնական աղբյուրներով: Համայնքի տարածքով է անցնում Ահնիծոր գետի 1 կմ հատվածը:

Կլիման բարեխառն լեռնային է, տևական, ցուրտ ձմեռներով: Ամեն տարի հաստատվում է կայուն ձնածածկույթ: Ամառները տաք են, համեմատաբար խոնավ: Տարեկան թափվում են 600-700 մմ մթնոլորտային տեղումներ: Ագրոկլիմայական տեսակետից ընկած է մասնակի ոռոգման գոտում:

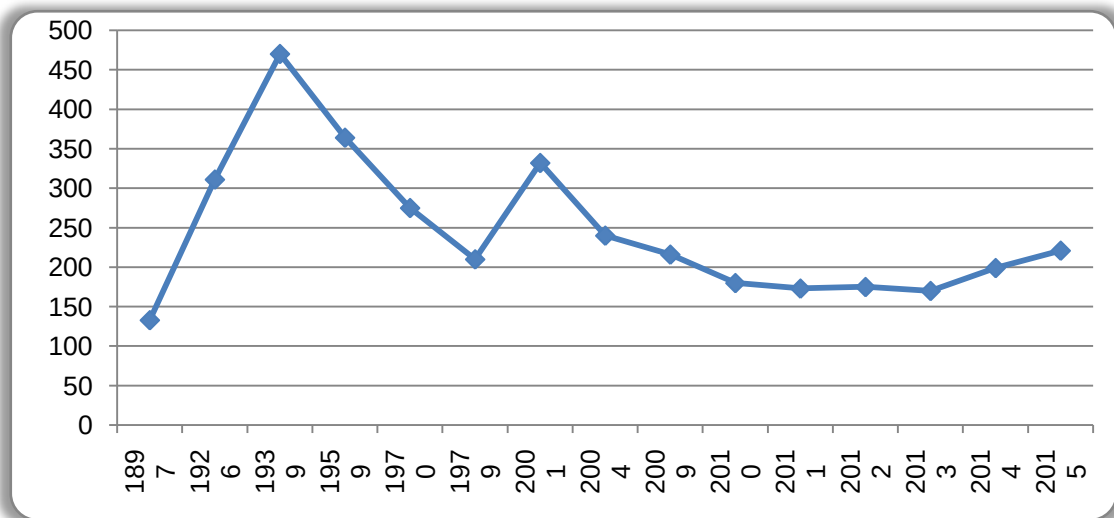
1.1.2 Համայնքի բնակչությունը

Ահնիծոր գյուղը հիմնադրվել է 1843 թվականին:

Ահնիծոր համայնքի բնակիչների վերաբերյալ տվյալները առկա են 1897թ.-ից: Ահնիծոր համայնքի բնակչության թիվը կազմում էր՝

- 1897թ-ին–133,
- 1926թ-ին – 311,
- 1939թ-ին – 470,
- 1959թ-ին – 364,
- 1970թ-ին – 275,
- 2001թ-ին – 332,
- 2004թ-ին – 240,
- 2009թ-ին – 216,
- 2010թ-ին – 180,
- 2011թ-ին – 173,
- 2012թ-ին – 175,
- 2013թ-ին –170,
- 2014թ-ին – 199,
- 2015թ-ին – 221 բնակիչ:

<i>Բնակչության թվաքանակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը վերցված է կադաստրային տվյալներից:</i>

Համայնքի բնակչության թիվը 1897-2015թթ

Ներկայումս Անիճոր գյուղի գրանցված բնակչության թիվը կազմում է 221 մարդ: Տղամարդիկ կազմում են բնակչության 46%:

Տեղական ինքնակառավարումը իրականացվում է համայնքապետի և 5 հոգուց /5 տղամարդ/ բաղկացած ավագանու կողմից: Համայնքապետի կողմից ձևավորված համայնքապետարանի աշխատակազմը բաղկացած է 4 հոգուց /3 տղամարդ, 1 կին/:

1.1.3 Անիճոր համայնքի սպառնալուծությունները

Ըստ համայնքում կատարված ուսումնասիրությունների կարելի է փաստել, որ համայնքին սպառնում են տարբեր բնույթի վտանգներ:

Բնածին բնույթի վտանգավոր երևույթներից համայնքի համար սպառնալիք են ներկայացնում երկրաշարժը, կայծակը, ցրտահարությունը, ուժեղ քամիները, երաշտը, կարկտահարությունը, առատ տեղումները, սելավները, սողանքները և քարաթափումները: Վերջին տարիներին արձանագրվել են կարկտահարության, ցրտահարության և առատ տեղումների դեպքերի հաճախականության աճ:

ՀՀ ՏՎԱԿԱՆ ԻՏԻՂՈՒԹՅԱՆ ԵՐԼՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՏԻՂՈՒԹՅԱՆ ԴՊԻՆԴԵՆՏԻԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ դիտարկումների 30-100 տարիների տվյալների վերլուծությունը վկայում է այն մասին, որ հանրապետության ողջ տարածքում տարեկան տեղումները պակասել են 5.8%-ով ընդ որում տաք ժամանակահատվածում նվազել են 7.1%-ով իսկ ցուրտ սեզոնում աճել են 8.5%-ով: Եթե նման միտումը պահպանվի, ապա 2100թ-ին օդի ջերմաստիճանը կբարձրանա 1.70C-ով, տեղումների քանակը կնվազի 10%-ով: Այդ հետևանքները կարող են էապես ազդել կլիմայից կախում ունեցող տնտեսության ճյուղերի վրա:

Համայնքի համար վտանգ են ներկայացնում անտառային և խոտածածկ տարածքների հրդեհները, որոնք հիմնականում մարդկանց անփութության և անզգուշության հետևանք են: **Վերջիններս իրենց բացասական ազդեցությունն են թողնում** շոգալա միջավայրի վրա: Կլիմայի փոփոխության պայմաններում խոտածածկ տարածքների հրդեհները Էկոհամակարգի համար դառնում են ամենաանմիջական և խոշոր սպառնալիքները: Ավելացող հրդեհների հետևանքներին գումարվում է երաշտի և ջերմային **սթրեսի** պատճառով կրճատվող վերարտադրությունը: Անտառային և խոտածածկ տարածքների հրդեհները ծանր հետևանքներ են թողնում նաև մարդու կենսակերպի և առողջության վրա:

Այլ բնույթի վտանգներից համայնքի թե՛ բնակչության, թե՛ գյուղատնտեսական կենդանիների համար սպառնալիք են ներկայացնում նաև վայրի գազանները, հատկապես գայլերը, որոնց ներխուժումները համայնքի տարածք դարձել են ավելի հաճախակի: Վայրի գազանները դառնում են նաև մարդկանց շրջանում վախի առաջացման պատճառ:

Համայնքի բնակչության գերակշիռ մասը զբաղվում է անասնապահությամբ: Անասնապահության համար վտանգ են ներկայացնում անասնահամաճարակները, որոնք հիմնականում կանխարգելիչ միջոցառումների բացակայության հետևանք են:

1.1.4 Հիմնական շինություններ

Համայնքի հիմնական շինություններն են դպրոցը, բուժկետը, հանդիսությունների սրահը և համայնքապետարանի շենքը: Հին դպրոցի շենքը և ակումբը գտնվում են ոչ բարվոք վիճակում:

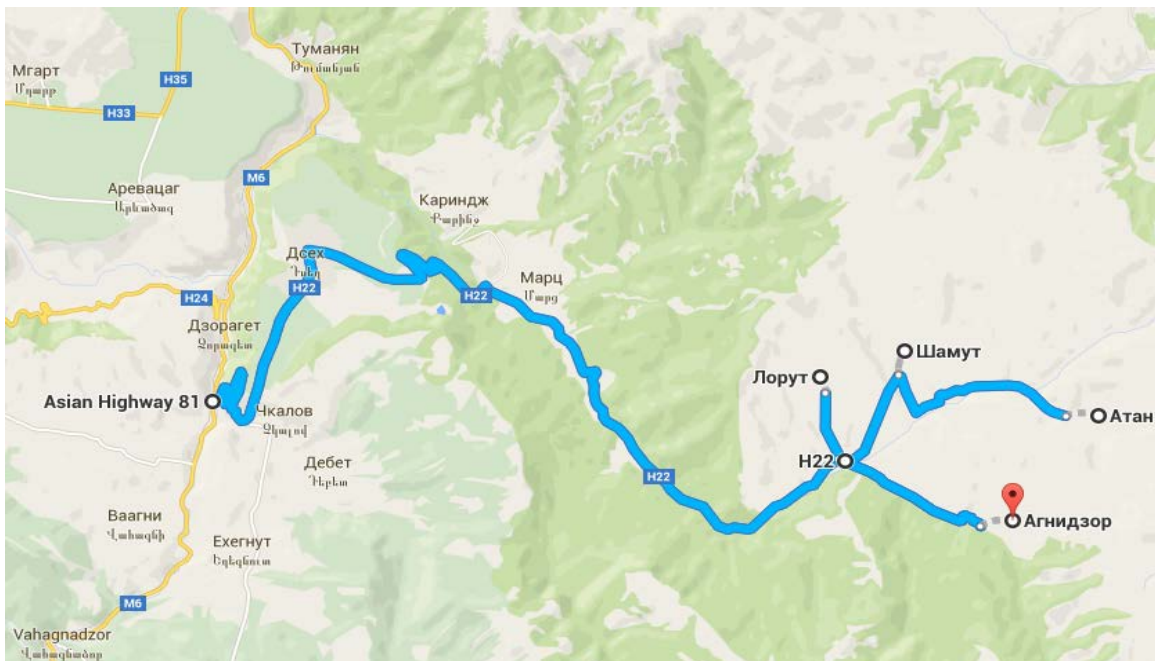
1.1.5 Բաղվածություն

Համայնքի տնտեսական առաջատար ճյուղը անասնապահությունն է: Բացի անասնապահությունից զբաղվում են նաև մեղվաբուծությամբ: Հողագործությամբ և այգեգործությամբ զբաղվում են տնամերձ տարածքներում: Տնայրն պայմաններում իրականացվում է կաթի վերամշակումը: Արտադրված կաթնամթերքը մի մասը վաճառվում է տարածաշրջանի շուկաներում:

Համայնքի աղքատության տոկոսը կազմում է 60%:

1.1.6 Արտաքին և ներքին ճանապարհներ

Ահնիծոր գյուղը գտնվում է S-5-69՝ Հ-22 – Ահնիծոր մարզային նշանակության ճանապարհի վրա, Հ-22՝ Մ-6 – Դսեղ – Մարց – Աթան հանրապետական նշանակության ճանապարհից մոտ 4 կմ, Մ6՝ Վանաձոր(Մ-3 հատման կետ) – Ալավերդի - Վրաստանի սահման միջպետական մայրուղուց 31 կմ հեռավորության վրա:

Ներհամայնքային ճանապարհների երկարությունը կազմում է
ճանապարհները գրունտային են:

2-2,5 կմ:

Համայնքում կա 2 ավտոմոբիլայն կամուրջ, որոնք գտնվում են նորմալ վիճակում:

1.1.7 Արտաքին և ներքին տրանսպորտ

Կապը մարզկենտրոնի և հարևան համայնքների հետ իրականացվում է երթուղային միկրոավտոբուսի և անհատական մեքենաների միջոցով:

Համայնքում կա 17 միավոր գյուղատեխնիկա, 4 բեռնատար մեքենաներ և 5 տրակտոր:

1.1.8 Կոյուղի

Համայնքը կոյուղացված չէ:

1.1.9 Աղբահանություն

Համայնքում աղբահանություն չի կատարվում:

1.1.10 Ջրամատակարարում

Համայնքը խմելու ջուրը ստանում է բնական աղբյուրներից: Ջրաբաշխումն իրականացվում է կենտրոնացված ջրամատակարարման համակարգի միջոցով: Խմելու ջուրը շուրջօրյա է:

Խմելու ջրով ապահովված է համայնքի 80%-ը:

1.1.11 Ռոռզում

Համայնքչունի ոռոգման ցանց:

1.1.12 Գազաֆիկացում

Համայնքը գազաֆիկացված չէ:

1.1.13 Հատուկ ծառայություններ**Հրշեջ-փրկարար ծառայություն**

Տարածաշրջանը սպասարկվում է ՀՀ ԱԻՆ Փրկարար ծառայության Լոռու մարզային փրկարար վարչության ստորաբաժանումների կողմից: Մոտակա ստորաբաժանումը տեղակայված է Ալավերդի համայնքում:

Ոստիկանություն

Համայնքը սպասարկվում է ՀՀ ոստիկանության Լոռու մարզային վարչության բաժնի կողմից: Մոտակա հենակետը տեղակայված է Ալավերդի համայնքում:

1.1.14 Կենսական կարևոր համակարգեր**Կրթական համակարգ****Դպրոց**

Ահինձոր համայնքում իրականացվում է հիմնական կրթություն, որը հանդիսանում է պարտադիր կրթության երկրորդ մակարդակը և ներառում է հանրակրթական հիմնական ծրագրերի երկու աստիճանները:

1930-ական թթ. Ահինձոր գյուղի դպրոցին հատկացվել է հարմարեցված շենք և մասնավոր տուն: Այդ ընթացքում դպրոցն ունեցել է մոտ 105-120 աշակերտ: Մինչև 1950-ական թթ. Ահինձոր գյուղում գործել է յոթնամյա դպրոց, որից հետո այն դարձել է ութամյա: 1978թ-ին դպրոցը փակվել է սակավ աշակերտ ունենալու պատճառով: Ներկայիս դպրոցի շենքը կառուցվել է 1988 թ-ի երկրաշարժից հետո: Ութամյա դպրոցը վերաբացվել է 1992 թ-ին:

Ներկայիս շենքում դպրոցը սկսել է գործել 1998 թ-ից: Դպրոցի շենքը մեկ հարկանի հարմարեցված բետոնե շինություն է: Մասամբ վերանորոգվել է 2013 թ-ին: Դպրոցի ընդհանուր մակերեսը կազմում է 268,5մ²:

Ահնիճոր համայնքի միջնակարգ դպրոցի շենքը

Դպրոցն ունի 6 դասասենյակ, համակարգչային սենյակ, ուսուցչանոց, հաշվապահության և տնօրենի սենյակ, բացօթյա սպորտհրապարակ: Գրադարանային ֆոնդը կազմում է 450 կտոր գիրք:

Աշակերտների թիվը կազմում է՝ 21, աշխատողներինը՝ 18 մարդ: Դասարանները երկկոմպլեկտ են: Երեխաների թիվը կազմում է՝ 25, աշխատողներինը՝ 5 մարդ:

Առողջապահություն

Համայնքում գործում է բուժկետ: Բուժկետն ապահովված է առաջին օգնության պարագաներով և դեղորայքով: Բուժկետում աշխատում է 1 բուժքույր: Բուժկետի շենքի վատ վիճակի պատճառով, բուժսպասարկումը իրականացվում է տնային պայմաններում:

Պատմամշակութային կոթողներ

Գյուղը հարուստ է պատմամշակութային կոթողներով: Համայնքում կա մատուռ, որը գտնվում է բավարար վիճակում և եկեղեցատեղի, որը գտնվում է վատ վիճակում:

Կապի միջոցներ

Գյուղում առկա են բջջային հեռախոսակապ, ինտերնետ և փոստային ծառայություն:

Տեղեկատվական աղբյուրներ

Տեղեկատվական աղբյուրներից համայնքին հասանելի են հանրային ռադիոն, հանրային և արբանյակային հեռուստատեսությունը, ինտերնետը և մամուլը:

1.2 Ակնադիտական զննում

Համայնք մտնելու առաջին իսկ պահից ԱՌՆ թիմի անդամների և համայնքի պատասխանատու անձի հետ միասին իրականացվել է ակնադիտական զննում, որի ընթացքում գրանցվել են ԱՌՆ գործընթացի համար անհրաժեշտ առաջնային տպավորությունները համայնքի շինություններից, ճանապարհներից, աղբահանությունից և այլն:

Ակնադիտական զննումների աղյուսակ

Առարկաներ, երևույթներ, մարդիկ, հարաբերություններ	Նկարագիր
Ինֆրաստրուկտուրա /Ենթակառույցներ/	
Հիմնական շինությունները	Համայնքի բնակելի ֆոնդը հիմնականում կազմված է մեկնեղկուհարկանի քարե առանձնատներից: Բնակելի տները մեծամասամբ չբարվոքվի ճակով են: Տնամերձ տարածքները զբաղեցնում են այգիները և բանջարանոցները:
Ճանապարհներ հիմնական / ներքին	Ներհամայնքային ճանապարհները հիմնականում գրունտային են, ունեն բարեկարգման և լուսավորման կարիք:
Էլեկտրաէներգիա	Համայնքն ամբողջությամբ էլեկտրաֆիկացված է:
Զեռուցում	Համայնքում ջեռուցման հիմնականադրություններն են վառելափայտը, գազը և էլեկտրաէներգիան:
Կամուրջ	Համայնքում առկա է 2 ավտոմոբիլային կամուրջ, որը գտնվում է Նորմալ վիճակում:
Կենսական կարևոր կառույցներ	
Համայնքապետարան	Համայնքապետարանի շենքը մեկ հարկանի է, գտնվում է Նորմալ վիճակում:
Հանդիսությունների սրահ	Սրահի շենքը մեկ հարկանի է, գտնվում է կառուցման ընթացքի մեջ:
Դպրոց	Համայնքի դպրոցի շենքը հարմարեցված մեկ հարկանի շինություն է: Մասամբ վերանորոգվել է, գտնվում է բավարար վիճակում: Դպրոցն ունի սանհանգույցներ և տանիքի վերանորոգման կարիք:
Բուժկետ	Բուժկետի շենքը մեկ հարկանի է, գտնվում է Նորմալ վիճակում: Շենքն ունի կոսմետիկ վերանորոգման կարիք:
Հին դպրոց	Հին դպրոցի շենքը մեկ հարկանի է: Շենքը ունի հիմնանորոգման կարիք:
Ակումբ	Ակումբի շենքը ոչ բարվոք վիճակում է, ունի վերանորոգման կարիք:
Սոցիալ-տնտեսական ոլորտ	
Կրթություն	Հիմնական դպրոցն ավարտելուց հետո աշակերտները կրթությունը շարունակում են հարևան Լորուտ գյուղի միջնակարգ դպրոցում: Արհեստագործական, միջին մասնագիտական և բարձրագույն կրթության հաստատությունները գտնվում են մարզկենտրոնում, Երևանում, Լոռու մարզի և այլ քաղաքներում:
Առողջապահություն	Հիմնական բժշկական միջամտություն բնակչությանը հասանելի է Ալավերդու բժկական կենտրոնում, Երևանի և այլ քաղաքների բուժօգնականություններում:
Չբաղվածություն	Բնակչությունը հիմնականում զբաղվում է անասնապահությամբ: Համայնքում զարգանում են անմեղվաբուծությունը: Տնամերձերում զբաղվում են այգեգործությամբ և հողագործությամբ: Գյուղատնտեսությունից ստացվող եկամուտը ուղղակիորեն կախված է

Նաև բնության քմահաճույքներից և կրում է սեզոնային բնույթ:

Ակնադիտ
բնակիչներ
Ընդհանու
մի շարք գր

1.4 Սեզոնային օրացույց

Սեզոնային օրացույցի օգնությամբ վերհանվեցին տարվա ընթացքում համայնքում տեղի ունեցած աղետների, սոցիալ-տնտեսական ոլորտում տեղի ունեցած փոփոխությունների, հիվանդությունների բռնկման ժամանակահատվածները համայնքի բնակիչների տեսանկյունից: Այն ցույց է տալիս համայնքին սպառնացող վտանգների ժամանակահատվածները, դրանց ազդեցությունը, ներառյալ կլիմայական փոփոխության հետ կապված ազդեցությունը:

Սեզոնային օրացույցը լրացվել է համայնքի հետմիասին, որի արդյունքները ներակայացված են ստորև:

Սեզոնային օրացույցի հորադարձություններ	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր
Սոցիալ-տնտեսական												
Բարձր եկամուտներ							x	x	x	x		
Ցածր եկամուտներ	x	x	x	x	x							
Արտագնա աշխատանք			x	x	x							
Վերադարձ												x
Բերքահավաք							x	x	x	x		
Պարապուրդ	x	x										x
Անասունների մորթ									x	x	x	x
Սերմնացան				x	x							
Բնածին վտանգներ												
Կարկտահարություն					x	x	x	x				
Ուժեղ քամի		x					x	x		x	x	
Ցրտահարություն				x	x	x						
Երաշտ							x	x				
Առատ տեղումներ				x	x	x				x	x	
Սելավներ				x	x	x				x		
Քարաթափումներ				x	x	x	x	x	x	x	x	
Սողանք			x	x							x	
Կյածակ					x	x	x			x		
Այլ երևույթներ												
Վայրի գազաններ					x	x	x	x	x	x	x	

Անտառային և խոտածածկ տարածքների րդեհներ			x	x							x	
Անասնապահամարակներ	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Համայնքի սոցիալ-տնտեսական ոլորտի համար համեմատաբար բարենպաստ է ամառ-աշուն ժամանակահատվածը: Այս ժամանակահատվածում դիտվող բարձր եկամուտների պատկերը հիմնականում պայմանավորված է անասնապահական ոլորտի ցուցաբերված եկամուտներով: Լրացուցիչ եկամուտներ բնակչությունը ստանում է նաև մեղվաբուծությունից, ինչպես նաև հարակից անտարներից և հանդամասերից հավաքված ղեղաբույսերի, մրգերի և հատապտուղների վաճառքից:

Համայնքի բնակչության մեծ մասը զբաղվում անասնապահությամբ: Այգեգործությամբ և հողագործությամբ բնակչությունը զբաղվում է տնամերձ տարածքներում: Ձմռան ժամանակահատվածում /դեկտեմբեր-փետրվար/ դիտվում է թերզբաղվածություն: Այդ ժամանակահատվածում բնակչությունը զբաղվում է միայն անասնապահությամբ: Գարնան ժամանակահատվածում համայնքում կատարվում են ցանքսի աշխատանքներ, ամռանը՝ բերքահավաքի:

Պոտենցիալ ռիսկերի ցանկում ամենավտանգավորը երկրաշարժն է, որն իր բացասական ազդեցությունն է թողնում թե՛ տնտեսական, և թե՛ սոցիալական կյանքի վրա: Երկրաշարժերի հետևանքով հնարավոր են որոշ տների, շենք-շինությունների փլուզում, քանի որ այդ շինությունները հին են և 1988 թ-ի երկրաշարժի հետևանքով մասամբ վնասվել են:: Խոցելիությունը բարձրանում է նաև բնակչության շրջանում համապատասխան գիտելիքների պակասի պատճառով:

Համայնքում դիտվող քարաթափումները, սողանքները, սելավները, ուժեղ քամիները, առատ տեղումներն ու կայծակները խախտում են համայնքի բնականոն կյանքը և սպառնալիք են ներկայացնում միջհամայնքային և համայնքի ճանապարհների, բնակելի տների, էլեկտրահաղորդակցության, էլսարքավորումների համար: Միջհամայնքային ճանապարհների համար սպառնալիք ներկայացնող քարաթափումները դիտվում են գրեթե ամբողջ տարվա ընթացքում: Գարնան և աշնան ժամանակահատվածում դիտվող առատ տեղումների հետևանքով համայնքի ճանապարհները դառնում են դժվարանցանելի, իսկ երբեմն հորդառատ տեղումների հետևանքով և համայնքի տեղադիրքի պատճառով առաջանում են սելավային հոսքեր: Ուժեղ քամիները հիմնականում վնասում են շենք-շինությունների տանիքները, դառնում են էլեկտրամատակարարման խափանման պատճառ: Էլեկտրամատակարարման խափանման, ինչպես նաև էլեկտրական սարքավորումների վնասման պատճառ են դառնում նաև կայծակները: Կայծակները կարող են դառնալ նաև մարդկային կորուստների պատճառ, ինչը անվտանգության կանոնները չպահպանելու հետևանք է:

Համայնքի զարգացման համար կարևոր նշանակություն ունի անասնապահությունը: Տնամերձ տարածքներում բնակչությունը զբաղվում է այգեգործությամբ և հողագործությամբ՝ հիմնականում սեփական օգտագործման համար: Սակայն համայնքում դիտվող բնածին երևույթները և այլ խնդիրները խոչընդոտում են ոլորտի զարգացմանը և կարող են դառնալ զգալի նյութական կորուստների պատճառ:
--

Անասնապահությունը համայնքի եկամտի հիմնական աղբյուրն է: Համայնքում դիտվող երևույթները /կարկտահարությունը, ցրտահարությունը, երաշտը, ուժեղ քամիները, առատ տեղումները, կայծակները/ խոչընդոտում են գյուղատնտեսական աշխատանքների

իրականացմանը և երբեմն դառնում բերքի և անասնակերի մասնակի կամ լրիվ կորստի պատճառ:

Կարկուտի բացասական ազդեցությունը պայմանավորված է հակակարկտային միջոցների բացակայությամբ, երաշտինը՝ ոռոգման ցանցի: **Երաշտային** տարիներին դժվարանում է նաև անասունների համար խոտի **հայթայթումը** և մեծանում է անասունների շրջանում համաճարակների բռնկման հավանականությունը: Ցրտահարությունների բացասական հետևանքները անմիջական կապված են կանխատեսաման և ազդարարման մեխանիզմի **անկատարության** հետ, ինչի պատճառով բնակչությունը հնարավորություն չի ունենում ժամանակին կազմակերպելու ցրտահարության դեմ պայքարի միջոցառումներ: Կայծակները կարող են դառնալ անասունների կորստի պատճառ, ինչպես նաև սպառնալիք են ներկայացնում բնակչության համար:

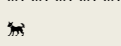
Բնածին **վտանգների** ավելացել են նաև վայրի գազանների հետ կապված վտանգները: Վայրի գազանները /գայլ, աղվես/ վտանգ են ներկայացնում անասնապահության համար, հատկապես մանր եղջերավոր անասունների և ընտանի թռչունների: Չի կարելի բացառել նաև գայլերի հարձակումները մարդկանց վրա:

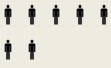
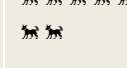
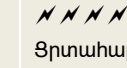
Անասնապահության համար վտանգ են ներկայացնում նաև անասնահամաճարակները, որոնց բռնկման հավանականությունը դիտվում է ամբողջ տարվա ընթացքում:

Գարնան և աշնան ժամանակահատվածում դիտվող անտառային և խոտածածկ տարածքների հրդեհները հիմնականում մարդու անփութության, անզգուշության և խոզանների անվերահսկելի այրման հետևանք են: Անտառային և խոտածածկ տարածքների հրդեհները բացասական ազդեցություն են ունենում էկոհամակարգի վրա: Չոր կլիմայական պայմաններում անտառային հրդեհները կարող են ոչնչացնել անտառներ, խոտածածկ տարածքներ և համակողմանի ու հետևողական պայքար չկազմակերպելու դեպքում այն կարող է հանգեցնել էկոլոգիական աղետի:

1.5 Պատմական օրացույց

Պատմական օրացույցի օգնությամբ վեր հանվեցին բոլոր այն առանձնահատուկ երևույթներն ու դեպքերը, որոնք իրենց ազդեցությունն են թողել համայնքի կյանքի և զարգացման վրա:

Ժամանակա- հատված	Բնակչություն	Տուն/շինություն	Ծառ/ անտառներ	Անասուններ/ հողեր	Ինֆրակա- ռույցներ	Վտանգներ/ աղետներ
1970				 		
1970-1980	 	 	 	 	 	
1980-1990	 	 	 	 	 	 Երաշտ, կարկտահարություն, երկրաշարժ
1990-2000	 	 	 	 	 	Երաշտ, եղանակի անոմալ երևույթ (օգոստոսին ձյուն է եկել)

2000-2015						
						Ցրտահարություն, երաշտ, կարկտահարություն

Այն հնարավորություն է ընձեռնել բացահայտել տարիների ընթացքում համայնքի զարգացման վրա ազդեցություն ունեցած դեպքերի պատճառահետևանքային կապը և հասկանալ համայնքի զարգացման միտումները: Պատմական օրացույցը լրացվել է համայնքի բնակիչների հետ միասին:

Գյուղի ներկայիս բնակիչների Նախնիները 19-րդ դարի երկրորդ կեսին եկել են Հաղպատ և Սանահին գյուղերից: Նրանք հիմնականում վանքի կալվածքները քած բնակիչներ են եղել: Նախնիները գյուղը ունեցել է Ահնազար, Ահնիզար, Ահնիզոր, Ահնիզորավար, Անիզոր, Հայնազար, Հայնիզարավար անվանումները:

Ահնիզորը մտնում էր Լորուտի կաթնասնամսապահական սովետական տնտեսության մեջ: Խորհրդային տարիներին է ծավալվել հիմնական շինարարությունը, ներկրվել գյուղատնտեսական տեխնիկան, ապահովվել էլեկտրաէներգիայով, խմելու ջրով: Սակայն, ի տարբերություն հարևան համայնքներին, գյուղը մինչ օրս չի գազաֆիկացվել: Գյուղն ուներ ութամյա դպրոց, ակումբ, բուժկայան:

Խորհրդային տարիներին համայնքը չի հասցրել իրականացնել այն գործողություններն ու ծրագրերը, որոնք կապահովեին ավելի բարենպաստ պայմաններ գյուղի զարգացման և կենսամակարդակի բարձրացման համար:

Խորհրդային միության փլուզումը, երկրաշարժը, պատերազմը և տնտեսական ճգնաժամը իրենց բացասական հետևանքներն են թողել համայնքի ենթակառուցվածքի, շենք-շինությունների, գյուղատնտեսական տեխնիկայի, կենսական կարևոր համակարգերի վրա. նվազել են աշխատատեղերը, վատթարացել է սոցիալ-տնտեսական վիճակը, ավելացել է արտագաղթն ու արտագնա աշխատանքի մեկնողների թիվը:

1990-ական թվականներին մեկնարկած սեփականաշնորման գործընթացը հանդիսացել է մասնակի խթան գյուղատնտեսության զարգացման համար: Գյուղում սկսեցին զբաղվել հիմնականում անասնապահությամբ: Վերջին տարիներին զարգացել է նաև մեղվաբուծությունը: Հողագործությամբ և այգեգործությամբ զբաղվում են հիմնականում տնամերձ տարածքներում:

Վերջին տաս տարիների ընթացքում համայնքի զարգացման համար մասնակի խթան հանդիսացան և իրենց ավանդը ներդրեցին միջազգային ու տեղական կազմակերպությունները, անհատները, հիմնադրամները:

Այս տարիներին եղել են որոշակի փոփոխություններ՝ կապված ինֆրակառուցվածքի շինարարության և վերանորոգման հետ, որոնք իրականացվել են պետական և միջազգային կազմակերպությունների, հիմնադրամների օժանդակությամբ: Դրական տեղաշարժերը երևում են ստորև բերված պատմական ուրվագծի աղյուսակից, որը համայնքի բնակիչների հիշողության մեջ տպավորված դեպքերի և համայնքի զարգացման վրա էական ազդեցություն ունեցած դեպքերի նկարագրությունն է:

Համայնքում վերջին տարիներին տեղի ունեցած փոփոխությունների աղյուսակ

Տարի 2000 - 2015	Նկարագրություն
	Զրագծի անցկացում /Փրկեցեք երեխաներին/
	Զրաբիացման համակարգի ստեղծում /ԾԻԳ/

Հանդիսությունների սրահի կառուցումը ընթացքի մեջ է/Կառավարության հրատապ ծրագրեր/

Ինչ վերաբերում է համայնքին սպառնացող վտանգավոր երևույթներին. համայնքում մշտապես դիտվել են հետևյալ երևույթները՝ կարկտահարություն, առատ տեղումներ, ցրտահարություն, ամպրոպ ու կայծակ: Սակայն վերջին տարիներին նկատվում է կարկտահարության, ցրտահարության, ուժեղ քամիների և առատ տեղումների հաճախականության և ուժգնության աճ: Բնածին վտանգներին գումարվել են նաև երաշտային տարիները, իսկ երաշտի բացասական ազդեցությունը պայմանավորված է ոռոգման ցանցի բացակայությամբ:

Վերջին ժամանակահատվածում մտահոգիչ են դարձել նաև վայրի գազանների հարձակումները: Հատկապես գայլերը, աղվեսները և շնագայլերը ավելի հաճախ են սկսել հայտնվել համայնքի տարածքում: Վայրի գազանները սպառնալիք են ներկայացնում ոչ միայն գյուղատնտեսական կենդանիների, այլ նաև մարդկանց համար:

Գյուղի մասնագիտացման ուղղությունը անասնապահությունն է: Չբաղվում են խոշոր եղջերավոր անասնաբուծությամբ, ուստի անասնաիմամաճարակների բռնկումը կարող է բերել մեծ նյութական կորուստների:

Ռերվագծի և պատմական օրացույցի համադրումից երևում է, որ

- ✓ Խորհրդային միության փլուզումը, երկրաշարժը և սոցիալ-տնտեսական ճգնաժամը, իրենց բացասական հետևանքն են ունեցել համայնքի համար. նվազել է աշխատատեղերի քանակը, դիտվել է արտագաղթ, մեծացել է արտագնա աշխատանքի մեկնողների թիվը: Սակայն համայնքում դեռ մնացել է մարդկային ներուժ, ինչը լուրջ կարողություն է հանդիսանում համայնքի զարգացման համար,
- ✓ համայնքի բնակիչների կողմից անասնապահության, մեղվաբուծության և զբոսաշրջության զարգացման հնարավորությունները հանդիսանում են որպես բնակչության թվաքանակի չպակասելու կարևոր հանգամանք,
- ✓ համայնքում հակակարկտային կայանի տեղադրումը, ոռոգման ցանցի հիմնումը, տարածաշրջանում վերամշակող արտադրամասերի և մթերման կետերի հիմնումը, խոտաբույսերի չորացման և փաթեթավորման հնարավորությունների ընձեռումը, կաթի սառնարանների հիմնումը, ինչպես նաև գազաֆիկացումը և ճանապարհների բարեկարգումը կարող են հաղիսանալ լավ նախադրյալներ աշխատատեղերի ստեղծման, աղքատության նվազեցման ու բնակչության կենսամակարդակի բարձրացման համար:
- ✓ համայնքում հիմնական փոփոխությունները կապված են կառույցների և ենթակառուցվածքների վերանորոգման հետ:

Համայնքային խնդիրները լուծելու նպատակով տեղական իշխանությունն ակտիվորեն համագործակցում է պետական և միջազգային կազմակերպությունների հետ:

1.6 Զննարկումներ ֆոկլու-խմբերում

Ֆոկլու խմբերը ձևավորվել են համանքի ղեկավարի և հիմնական դերակատարների աջակցությամբ: Ֆոկլու խմբերում ներգրավվել են համայնքի առողջապահական և կրթական ոլորտի ներկայացուցիչներ:

Ֆոկլու խմբից ստացված տեղեկատվությունը դասակարգվել է երեք հիմնական ուղղություններով՝ խոցելիություն, վտանգներ և կարողություններ:

	Խոցելիություն
Առողջապահական ոլորտ	Համայնքի բուժկետի շենքային կայանները ոչ բարձր վիճակում են, չունի ջրամատակարարում, ինչի պատճառով բնակչության բուժապասարկումը հիմնականում փրականացվում է տնային կայաններում: Բուժկետի շենքը մեկ հարկանի է, ունի վերանորոգման կարիք: Բուժկետում նաև կան արքավորումների, պարագաների և դեղորայքի կարիք: Համայնքի տեղադիրքի և միջհամայնքային ճանապարհների վատ վիճակի պատճառով զվարանում է շտապօգնության ծառայության մեքենաների ժամանումը: Այսամենը բարձրացնում է համայնքի խոցելիությունը:
Կրթական ոլորտ	Համայնքի կրթական համակարգը ներառում է միայն հիմնական կրթության բնագավառը: Միջնակարգ կրթությունը երեխաները շարունակում են Լորուտի միջնակարգ դպրոցում կամ այլ կրթական հաստատություններում: Դպրոցի տեղակայման վայրը հետագույն ժամանակներում: Ըստ տնօրինության՝ դպրոցը տեղակայված է սողանքավտան գոտում: 2013 թ-ին դպրոցը մասնավերանորոգվել է: Դպրոցում չկա բուժկետ: Ձեռնոցում փրականացվում է փայտե վառարանների միջոցով: Չունի ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգեր: Խմելու և այլ կարիքների համար ջուրը դույլերով տեղափոխվում է գյուղի այլ մասերից: Ունի ինդիկներ կապված սանհանգույցների և տանիքի հետ: Հարկ է նշել, որ տանիքը ասբեզիտի է: Այսամենը բարձրացնում է դպրոցի խոցելիությունը և վտանգի տակ է դնում մանկակազմի առողջական վիճակը: Խոցելիությունը բարձրանում է նաև աղետների և և արտակարգ դեպքերի դեպքում ակայելու և ակոթությունների, գործիքների և մեխանիզմների բացակայության հետևանքով: Ըստ դպրոցի տնօրինության՝ դպրոցում նաև տարիանման ալյան, որը փակցված է նախասրահում: Ունի չինների և աշակերտների պատասխանները տարիանման ալյանի վերաբերյալ երևում են ստորև բերված գրաֆիկներում: Չէր դպրոցը ունի տարիանման ալյան: աշխատակազմ աշակերտներ Հարկ է նշել, որ դպրոցում չկան փակցված նաև տարիանման ուղիները նշող ցուցանակներ: Դպրոցում չեն կազմակերպվում ուսումնական տարիանումներ: Չկան փակցված հրդեհի, երկրաշարժի և այլ արտակարգ իրավիճակների ժամանակ գործելակերպի կանոնների վերաբերյալ հուշաթերթիկներ, ինչպես

	նաև անձնակազմի և աշակերտների հանձնարարականներն ու հրահանգները:
	Վտանգ Համայնքի բնակչության բուժնպաստարկումը պատշաճ մակարդակով կազմակերպելու հնարավորությունների բացակայությունը վտանգի տակ է դնում բնակչության առողջությունն ու կյանքը: Չվերանորոգելու դեպքում, շենքի ֆիզիկական վիճակը՝ արտաքին գործոնների ազդեցության հետևանքով, տարեցտարի կվատարանա, ինչը կարող է դառնալ փյուռվան պատճառ: Բնածին երևույթների ցորպես շենքի սպառնացող վտանգ առանձնացվեց ինուժեղք ամիսները, առատ տեղումները և կարկտահարությունը:
Առողջապահական ոլորտ	Ըստ դպրոցի տնօրինության դպրոցը տեղակայված է սողանքային գոտում, սակայն տեղադիրքի վերաբերյալ որևիցե ուսումնասիրություն չի իրականացվել: Բնածին երևույթներից դպրոցի համար առավել մեծ վտանգ են ներկայացնում մեղմ տեղումները, երկրաշարժերը, կարկտահարությունը, ուժեղք ամիսները: Մարդածին բնույթի վտանգներից դպրոցի համար սպառնալիք են ներկայացնում հրդեհները և հանկարծակի փյուռվաները: Երբեմն՝ առատ տեղումների և ինտենսիվ ձնհալի հետևանքով առաջացած սելավային հոսքերը՝ դպրոցի տեղադիրքի պատճառով /դպրոցը տեղակայված է սարի ստորոտում, գետի ափին/ լցվում են դպրոցի տարածք: Կարկտահարությունների և ուժեղք ամիսների հետևանքով իմանական ու մվնասվում է տանիքը: Երկրաշարժերը և հրդեհները առավել մեծ վտանգ են ներկայացնում դպրոցի անձնակազմի համար, ինչը իմանական ու մայրեր և ույթների ռիսկի մակայելու և նակությունների, գործիքների և մեխանիզմների բացակայության հետևանք է: Դպրոցի շենքային պայմանների հետևանքով ծնողները՝ ջրամատակարարման և ջրահեռացման բացակայությունը, սանհանգույցների վիճակը, տանիքածածկը, ինչպես նաև և փայտով շեղման կազմակերպումը, վտանգ են ներկայացնում անձնակազմի և երեխաների առողջության համար:
	Կարողություն
Առողջապահական ոլորտ	Բուժկետի անձնակազմը /բուժքույր/ և համայնքի ՏԻՄ-ը պատրաստակամություն հայտնեցին աջակցելու ոլորտի զարգացմանն ուղղված միջոցառումների և ծրագրերի իրականացմանը:
Կրթական ոլորտ	Համայնքի բնակչության, ՏԻՄ-ի և դպրոցի անձնակազմի պատրաստակամությունը հնարավորինս աջակցելու դպրոցի հետ առնչվող խնդիրների լուծման գործընթացներին: Դպրոցում և ի հայտ ընթացող երևույթների հետ առաջնահամակարգ: Ազդարարման միջոցներից ունի էլեկտրական զանգ և հատուկ չափ: Հակահրդեհային պաշտպանության միջոցներից ունի բահեր և կրակմարիչներ, որոնց փախուսելիությունը՝ ըստ տնօրինության, ստուգվում է տարին 1 անգամ համապատասխան մարմինների կողմից:

Տարինմեկանգամկատարվումենանկրակմարիչներիլիցքավորում:

Ֆոկուս քննարկումների ընթացքում մասնակիցների եզրակացմամբ վեր հանած խնդիրները անմիջականորեն ազդում են համայնքի կենսամակարդակի և զարգացման վրա: Այդ խնդիրների լուծման դեպքում համայնքը կունենա դրական ձեռքբերումներ՝ աղքատության նվազում, եկամուտների բարձրացում, բերքատվության աճ, գյուղատնտեսության զարգացումն այլն: Այդ ամենը կնպաստի համայնքի զարգացմանը և բարգավաճմանը:

1.7.4 Կիսակառուցվածքային հարցազրույցներ

Հաշվի առնելով, որ հարցազրույցները հիմնված են յուրահատուկ գիտելիքների և փորձի վրա, կիսակառուցվածքային հարցազրույցները իրականացվեցին համայնքի գյուղապետի և ավագանու անդամների հետ: Դպրոցում իրականացված ուսումնասիրության ընթացքում կիսակառուցվածքային հարցազրույց անց է կացվել դպրոցի տնօրենի հետ:

Հարցազրույցների ընթացքում ստացված տեղեկությունը դասակարգվել է հետևյալ ուղղություններով:

1.7.1

Արտակարգ իրավիճակների ռիսկային լուրճազանքելու համայնքի կարողությունները

Հարցազրույցների արդյունքում բացահայտվել են համայնքում առկա հետևյալ կարողությունները.

- ✓ տարահանման պլան,
- ✓ աղետների արձագանքման պլան,
- ✓ արագ արձագանքման խումբ:

Որպես ԱԻ-ի ռիսկային լուրճազանքելու նախնականները, աղբյուրները, գետը, համայնքապետարանը, դպրոցը, որոշակի գյուղատնտեսական տեխնիկան և այլն:

Արտակարգ իրավիճակների ռիսկային լուրճազանքելու դպրոցի կարողությունները

Դպրոցի տնօրենի հետ անց կացված հարցազրույցի ընթացքում բացահայտվել են դպրոցում առկա հետևյալ կարողությունները.

- ✓ տարահանման պլան,
- ✓ հատուկ շշակ,
- ✓ կրակմարիչներ,
- ✓ ստացիոնար և բջջային հեռախոսակապ,
- ✓ հնտեղնետ

1.7.2 Համայնքում վերջին տարիներին տեղի ունեցած ԱԻ-ը և դրանց հետևանքները:

Համայնքում տեղի ունեցած բնական երևույթների և արտակարգ իրավիճակների վերաբերյալ տեղեկատվությունը դասակարգվել է, որի արդյունքները պատկերված են աղյուսակում:

ՏԱՐԵԹԻՎ	ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿ	ԲԱՑԱՍՏԱԿԱՆ ԱՂԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ
1988	Երկրաշարժ	Վնասվել են շենք-շինություններ:

2000	Երաշտ	Բերքի վնասում:
2002	Կարկտահարություն	Վնասվել է բերքը:
2005	Կարկտահարություն	Վնասվել են շինություններ, ծառեր:

Ըստ ստացված տեղեկությունների, դպրոցը որևիցե բնական երևույթի կամ արտակարգ իրավիճակի հետևանքով չի տուժել:

2011	Երաշտ	Անասնակերի պակաս, անասնազխաքանակի անկում:
2014	Կարկտահարություն	մոտ 80 տոկոսով վնասվել են կարտոֆիլի, կաղամբի, վարունգի, լոլիկի, լոբուցանքերը:
2015	Կարկտահարություն	Վնասվել են բնակելի տները, այգիները:
2015	Ուժեղ քամի	Անասնագոմի և տան տանիքների, մեղվափետակների վնասում / ուժեղ քամին պոկել է տանիքը (150 ք.մ) և գցել հարևան տան, անասնագոմի տանիքներին և մեղվափետակների վրա /
Պարբերաբար	Առատ տեղումներ	Գերխոնավություն, սելավային հոսքերի առաջացում, շենքերի և տների, ճանապարհների վնասում, բերքի և անասնախոտի փթում, գյուղատնտեսական աշխատանքների /խոտհնձի/ խափանում:
Պարբերաբար	Ուժեղ քամի	Ծառերի կոտրում, տանիքների վնասում, էլեկտրամատակարարման խափանում
Պարբերաբար	Ցրտահարություն	Ցանքերի վնասում, բերքի կորուստ
Պարբերաբար	Կարկտահարություն	Բերքի, այգիների, տանիքների վնասում

Հարկենշել, որշատ հաճախ վտանգավոր երևույթներից /կարկտահարություն, ցրտահարությունները, սելավից և այլն/ հասցված փոքր մասշտաբի վնասների մասին չի հաղորդվում, ուստի վերջիններս չեն գրանցվում նաև վիճակագրությունում:

1.8.2 անգվածային հարցում բնակչության շրջանում հարցաթերթի կների միջոցով

Չանգվածային հարցմանը մասնակցել են համայնքի 20 բնակիչ, որի արդյունքում հավաքագրվեցին տեղեկություններ

- ✓ համայնքին սպառնացող վտանգների իմացության,
- ✓ համայնքի խոցելի տարրերի ու կարողությունների իմացության,
- ✓ ԱՌՆ ոլորտի հիմնական դերակատարների,
- ✓ արտակարգ իրավիճակներին դիմակայելու և արձագանքելու պատրաստվածության,
- ✓ իր ներուժը ԱՌՆ միջոցառումների պլանավորման և իրականացման գործում ներդրելու բնակչության պատրաստակամության,
- ✓ ԱՌՆ միջոցառումներին մասնակցության և շահագործության վերաբերյալ:

Դպրոցի ուսումնասիրության մասնակցել են 5 ուսուցիչ և 5 աշակերտ:

Ուսումնասիրության նպատակն էր պարզել արտակարգ իրավիճակներին՝ դպրոցի անձնակազմի և աշակերտների պատրաստվածության աստիճանը, աղետներին արձագանքման դպրոցի կարողությունները և իրազեկվածությունը համայնքին և դպրոցին սպառնացող վտանգների վերաբերյալ:

Չանգվածային հարցումներից հավաքագրված տեղեկությունները դասակարգվել են, որի արդյունքները բերված են ստորև:

1.8.1 Համայնքի նսպառնացող իմնական վտանգավոր երևույթներ

Հայաստանը գտնվում է բնական աղետների բարձր ռիսկային գոտում և ենթակա է տարբեր վտանգների ազդեցությանը: Բնական աղետների շարքում Հայաստանը բոլորից շատ ազդեցություն է կրում երկրաշարժերից, վաղ գարնանային ցրտահարություններից, կարկտահարությունից, ուժեղ քամիներից, երաշտներից և հրդեհներից:

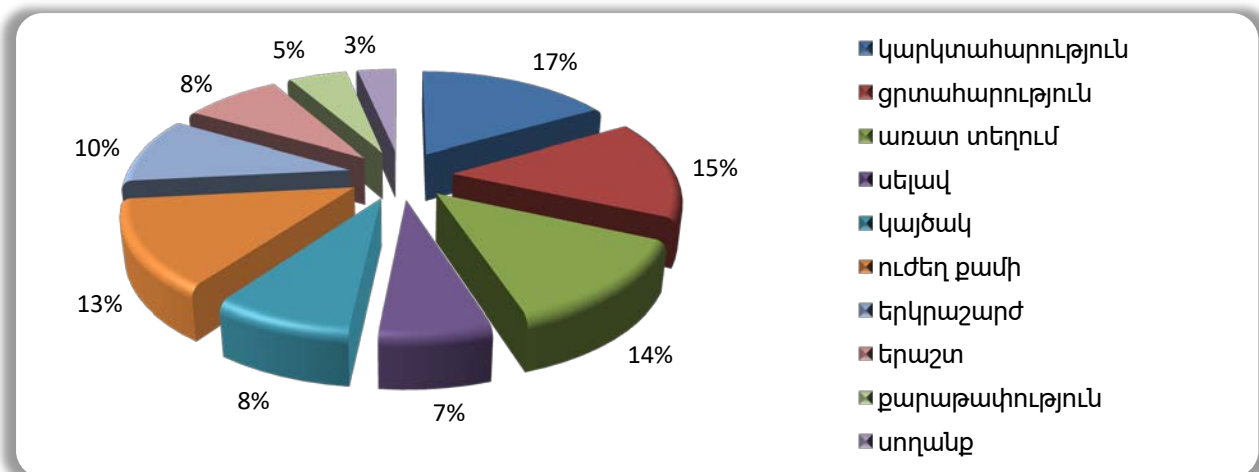
Հայաստանը գտնվում է աշխարհի առավել բարձր սեյսմիկ ակտիվության գոտիներից մեկում, ուստի այստեղ առկա են գեոֆիզիկական վտանգներին առնչվող նշանակալի ռիսկեր: Վերջին երեսուն տարվա ընթացքում տեղի ունեցած երկրաշարժերը վնաս են հասցրել մեծ թվով մարդկանց, ինչպես նաև հանգեցրել զգալի տնտեսական վնասների: Վերլուծությունները ցույց են տվել, որ վերջին մի քանի տասնամյակների ընթացքում եղանակային և կլիմայական վտանգավոր երևույթների ուժգնությունը և հաճախականությունը աճել է:

Օդերևութաբանական դիտարկումների տվյալների ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ Հայաստանում վերջին 80 տարիների կտրվածքով դիտվել է տարեկան ջերմաստիճանի աճ 0.85°C -ով և տեղումների նվազում 6-8%-ով: Ջերմաստիճանի և տեղումների փոփոխությունները ՀՀ տարածքի տարբեր շրջաններում և տարբեր սեզոններում ունեն տարբեր միտումներ:

Բնածին վտանգավոր երևույթները և դրանց բացասական հետևանքները մեծ ազդեցություն ունեն մարդու բարեկեցության և տնտեսության զարգացման վրա: Բնական վտանգավոր երևույթները ըստ էության չեն առաջացնում մաղետներ, քանիդեռ չեն զուգակցվում հասարակության խոցելիության հետ:

Կլիմայական այս երևույթների ուղղակի հետևանքն է նաև եղանակային կտրուկ փոփոխությունների ավելացումը, որն, ըստ բազմաթիվ հետազոտությունների, ռիսկի գործոն է ամենատարբեր ոլորտների համար՝ առողջապահական, գյուղատնտեսական, էներգետիկ և այլն:

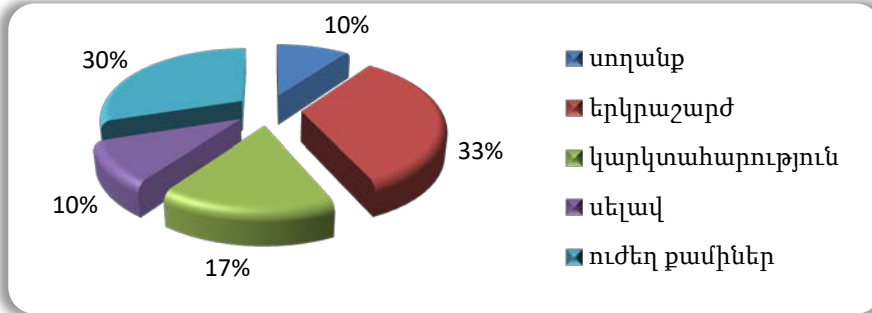
Հարցման մասնակիցների բնածին վտանգավոր երևույթների վերաբերյալ պատասխանների պատկերը ներկայացված է գրաֆիկում:

Գրաֆիկ 1. Բնակչության շրջանում բնածին վտանգավոր երևույթների վերաբերյալ ստացված տեղեկություն

Բնածին երևույթներից առավել շատ նշվեցին կարկտահարությունը, ցրտահարությունը, առատ տեղումները, ուժեղ քամիները, երկրաշարժը: Նշվեցին սառնալքեր, երաշտ, քարաթափություն, սելավ, սողանք, կայծակ: Հենց այս երևույթներն են դարձել համայնքի բնականոն կյանքի խաթարման և կյուրական կորուստների պատճառ:

Դպրոցին սպառնացող բնածին վտանգավոր երևույթների վերաբերյալ դպրոցի ուսումնասիրության մասնակիցների պատասխանների պատկերը ներկայացված է գրաֆիկում: Բացի բնածին երևույթներից նշվեցին նաև հրդեհներն ու փրկումները, որոնք կարող են սպառնալ դպրոցին:

Գրաֆիկ 2. Դպրոցին սպառնացող բնածին վտանգավոր երևույթներ

Շատ հաճախ բնածին վտանգների և վտանգավոր երևույթների ազդեցությունը հանգեցնում է մարդու բնակության միջավայրի որակական փոփոխությունների և շատ դեպքերում՝ աղետալի հետևանքների:

Յուրաքանչյուր բնածին վտանգավոր երևույթ՝ կախված տեսակից, բնույթից, մասշտաբից, թողնում է ամենատարբեր հետևանքներ, որոնց շրջանակները պայմանավորված են խոցող գործոններով՝ խոցման դաշտերով, տեղական պայմաններով, խոցելի տարրերով, որոնցից էլ վերջին տասնամյակներում նկատվում են հիդրոօդերևութաբանական վտանգավոր երևույթների աճի միտումներ:

Ըստ պաշտոնական տվյալների, վերջին տասնամյակներում նկատվում են հիդրոօդերևութաբանական վտանգավոր երևույթների աճի միտումներ: Վերջին 30 տարվա ընթացքում ՀՎԵ դեպքերի գումարային քանակը աճել է 1.2 դեպքով, իսկ վերջին 20 տարում տարեկան 1.8 դեպքով:

Չանգվածային հարցումից և կիսակառուցվածքային հարցազրույցներից ստացված տեղեկությունները դասակարգվել են ըստ առաջնայնության, որի արդյունքները բերված են աղյուսակում:

Համայնքի սպառնացող իմնական վտանգավոր երևույթների աղյուսակ

ԵՐԵՎՈՒՅԹ		ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄ
1	Երաշտ	Երաշտի նախապայմաններից է, երբ մշակաբույսերի ինտենսիվ աճի շրջանում դիտվում է տեղումների սակավություն և չի իրականացվում արհեստական ոռոգում: Համայնքի բնակիչների մեծ մասը համոզված է, որ երաշտից հատկապես շատ են

		տուժում կարտոֆիլի և բանջարանոցային կուլտուրաներիցանքերը: Երաշտը սպառնում է նաև անասնապահական ոլորտին, երբ անսախաղեպ շոգի պատճառով արոտավայրերում և խոտհարքներում խոտի քանակը չի բավականեցնում անասնակերի հարցը լուծելու համար: Երաշտային տարիներին, ջրի սակավության պատճառով մեծանում է վարակիչ հիվանդությունների հավանականությունը՝ թե՛ բնակչության շրջանում, թե՛ անասնապահական ոլորտում: Իսկ որոշ արոտավայրերում խմոցների բացակայության պատճառով նվազում է կաթնատվությունը: Երաշտի ժամանակ զգալիորեն մեծանում է նաև մարդկանց շրջանում վարակիչ հիվանդությունների տարածման, մշակաբույսերի ոչնչացման վտանգը:
2	Կարկտահարություն	Համայնքում միողագործությամբ և լայն գեղատնտեսական տնտեսական ծրագրերում, հիմնականում մեկական օգտագործման համար: Միջին հաշվով՝ տարվա ընթացքում աղետալի կարկտահարումը տեղի է ունենում 2-3 անգամ, մյուսները՝ 4-5 անգամ: Կարկուտից պատճառված վնասներն մեծ են, քանի որ մաշկվող բանջարեղենի /կարտոֆիլ, լոբի, կաղամբ, լոլիկ/, մրգի ու հատապտուղի ծաղկման ու հասունացման շրջանը համընկնում է կարկտահարման ժամանակահատվածի հետ: Խոշոր ֆինանսական կարկուտը վտանգ է ներկայացնում մասնաճյուղերի համար: Երբեմն կարկուտի հետևանքով ժվարանում է անասնակերի հավաքման գործընթացը: Հարկ է նշել, որ կարկտահարության հետևանքով վնասվում են նաև շենք-շինությունների տանիքները, լուսամուտները, տրանսպորտային միջոցները:
3	Ցրտահարություն	Ցրտահարությունների հետևանքով բնակչությունը կրում է նյութական վնասներ: Վերջին տարիներին դիտվում են ցրտահարման դեպքերի հաճախացում թե՛ գարնան թե՛ աշնան ժամանակահատվածում: Հիմնականում ցրտահարությունը վնասում է մրգի, պտղի և բանջարաբուստանային մշակաբույսերի բերքը:
4	Առատ տեղումներ	Համայնքին բնորոշ են առատ տեղումները ձյան և անձրևի տեսքով: Վերջին տարիներին ավելացել են նաև կարկուտի դեպքերը: Առատ տեղումները դառնում են սելավային հոսքերի առաջացման, քարաթափումների ակտիվացման պատճառ, ինչպես նաև խոչընդոտում են գյուղատնտեսական աշխատանքների իրականացմանը: Առատ տեղումների հետևանքով համայնքի ճանապարհները դառնում են դժվարանցանելի:
5	Երկրաշարժ	Երկրաշարժը անկանխատեսելի երևույթ է և սպառնում է Հայաստանիամբողջ տարածքին: Համայնքի շենքերի և շինությունների վիճակի պատճառով երկրաշարժը կարող է դառնալ նյութական և մարդկային կորուստների պատճառ: Կարող է դառնալ նաև համայնքին բնորոշ այլ երևույթների (սողանք, քարաթափում) և արտակարգ իրավիճակների (պայթյուն, հրդեհ) պատճառ:
6	Ուժեղ քամի	Քամիները բնորոշ են տարածաշրջանին: Ուժեղ քամիները բավականին մեծ վնասներ են պատճառում համայնքի տներին ու շենք-շինություններին, էլեկտրահաղորդակցման համակարգին: Քամիները մեծ վնասներ են պատճառում նաև գյուղատնտեսական ոլորտին, դառնալով մրգատու ծառերի կոտրման, բերքի թափման պատճառ:
7	Քարաթափում	Քարաթափումները դիտվում են միջհամայնքային ճանապարհի վրա: Դրանք սպառնալիք են տրանսպորտային միջոցների և մարդկանց համար: Քարաթափումների հետևանքով հնարավոր են նաև ճանապարհների խցանումներ:

8	Սեյսմ	Համայնքի տեղադիրքի, սելավատարների ու հեղեղատարների բացակայության պատճառով՝ ձնհալի ու առատ տեղումների հետևանքով առաջացած սելավային հոսքերը ողողում են ներհամայնքային ճանապարհները, ցանքատարածքները, լցվում տնամերձ տարածքները:
9	Սողանք	Ըստ համայնքի բնակչության, ինչպես նաև դպրոցի հարցման մասնակիցների, համայնքում առկա է սողանքային տեղամաս, որը ուսումնասիրված չէ: Սողանքի ակտիվացմանը նպաստում են հատկապես առատ տեղումները:
10	Կայծակ	Համայնքում կայծակներ միշտ էլ դիտվել են: Կայծակը բավականին լուրջ վնասներ է հասցնում բնակչությանը, դառնալով էլեկտրասարքավորումների վնասման պատճառ: Հարկ է նշել, որ կայծակները սպառնալիք են նաև գյուղատնտեսական կենդանիների և մարդկանց համար, ինչը վարքականոնների չպահպանելու հետևանք է:

Բացի բնածին երկրաշարժերից, նշվեցին սալային երկրաշարժեր, որոնք սպառնալիք են ներկայացնում համայնքի համար: Դրանք են՝ անտառային և խոտածածկ տարածքների հրդեհները, անասնա համաճարակները և վայրի գազանների հետ կապված վտանգները:

Վայրի գազանների խուժումները դարձել են ավելի հաճախակի, ինչը մտահոգության պատճառ է բնակչության շրջանում:
Չեն բացառվում գազանների հարձակումները նաև բնակիչների վրա:

Համայնքի անասնապահական ոլորտի համար վտանգ են ներկայացնում վերջին տարիներին ավելացած գյուղատնտեսական կենդանիների հիվանդությունները, ինչը հիմնականում կանխարգելիչ միջոցառումների բացակայության հետևանք է:
Վարակիչ և զանգվածային բնույթի ռոդչվարակիչ հիվանդությունների կանխարգելումը անասնաբուծության հիմնական սկզբունքներից է: Համաձայն վիճակագրական տվյալների, յուրաքանչյուր վարակիչ հիվանդություն ավելի մեծ վնաս է հասցնում անասնապահությանը, քան տաս ոչ վարակիչ հիվանդություններ: ՌԲ ստի, վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելումը ունի մեծ նշանակություն անասնաբուծության համար, քանի որ այն համայնքի եկամտի հիմնական աղբյուրն է:

Անտառային և խոտածածկ տարածքների հրդեհները պայմանավորված են մարդկային գործոնով: Դրանք, որպես կանոն, մարդկանց անզգուշության և անփութության հետևանք են: Շատ հաճախ հրդեհները բռնկվում են, երբ մարդիկ մոտենում են փորձաքննության: Անտառային և խոտածածկ տարածքների հրդեհները բացասական ներգործություն են ունենում շրջակա միջավայրի վրա: Կլիմայի փոփոխության պայմաններում անտառային և խոտածածկ տարածքների հրդեհները էկոհամակարգի համար դառնում են ամենաանմիջական և խոշոր սպառնալիքները:

Որպես մարդածին բնույթի վտանգ նշվեցին ավտովթարները, կենցաղային հրդեհները, (հատկապես պահեստավորված անասնախոտի), պայթյունները, շենքերի, շինությունների փլուզումները: Համայնքի համար հատկապես մտահոգիչ են բնակելի տների ֆիզիկական վիճակը, քանի որ նրանք հին են, ինչպես նաև մասամբ վնասվել են 1988թ-ի երկրաշարժի հետևանքով:

1.8.2 Վտանգավոր երևույթների սեզոնայնություն

Տարածաշրջանի կլիմայի կարևոր առանձնահատկությունը եղանակային պայմանների արտահայտված տատանումներն են ինչպես տարեցտարի, այնպես էլ տարվա ընթացքում:

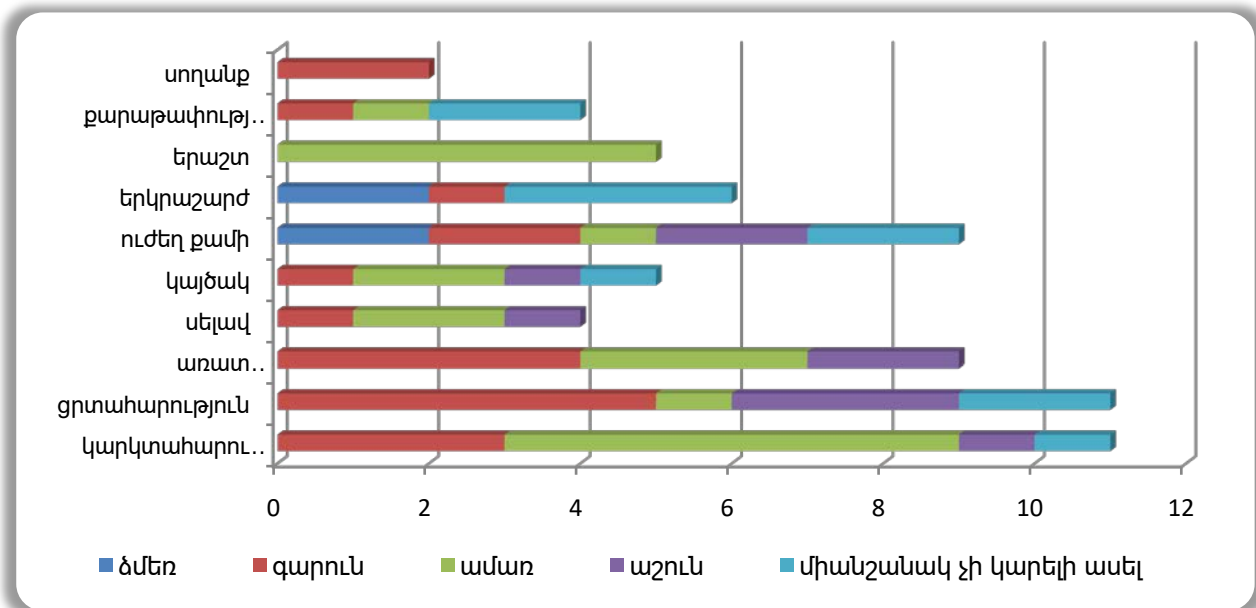
Սեզոնայնության ուսումնասիրությունը ի հայտ է բերում համայնքին սպառնացող վտանգավոր երևույթներին բնորոշ ժամանակահատվածները, ինչը հնարավորություն է տալիս՝

անդրադառնալով անցյալին, բացահայտել երևույթների հետ կատարվող փոփոխությունները և միտումները:

Օդերևութաբանականդիտարկումներիտվյալներիուսումնասիրություններըցույցենտալիս, որՀայաստանումվերջին 80 տարիներիկտրվածքովդիտվելէտարեկանջերմաստիճանիաճ 0.85°C-ովևտեղումներինվազում 6-8%-ով:

ՋերմաստիճանիևտեղումներիփոփոխություններըՀՀտարածքիտարբերշրջաններումևտարբերսեզոններումուներևտարբերմիտումներ:

Ահիճոր համայնքում առավել հաճախ դիտվող վտանգավոր երևույթների սեզոնայնության վերաբերյալ պատկերը բերված է ստորև:

Պրաֆիկ 3. Բնածին վտանգավոր երևույթների սեզոնայնության վերաբերյալ բնակչությունից ստացված տեղեկությունների գրաֆիկական պատկերը

Սեզոնայնության ուսումնասիրության վերլուծությունը ցույց տվեց, որ համայնքի բնակչությանտեսակետիցհամայնքինսպառնացողբնածիներևույթներիռիսկերըառավելշատնկատվումենվարանևամռանժամանակահատվածում:Այդ ժամանակահատվածում դիտվողերևույթներըառնումենկորուստներիպատճառ գյուղատնտեսականոլորտում, որըհամայնքիեկամտիհիմնականաղբյուրնէ, ինչպեսևա մեծ վնասներ են հասցնում համայնքիսոցիալ-տնտեսականոլորտին.բնակֆոնդին, ճանապարհիններինևայլն:

Հարկենշելևաև,

որամբողջտարվաընթացքումհամայնքիանասնապահականոլորտիհամարվտանգեններկայացնում համաճարակները, քանիորանասնապահությունըհամայնքիեկամտիհիմնականաղբյուրնէ: Գարնանըևաշնանըավելանումէանտառայաինևխոտածածկտարածքներիհրդեհներիհավանականությունը, իսկամառ-աշունժամանակահատվածում ավելանում ենվայրիգազաններիհետկապվածռիսկերը:

Սեզոնայինտատանումներըյուրաքանչյուրտարիսովորաբարունենումենիրենցառանձնահատկություները:

Որոշերևույթներևարոցեսներտարվաընթացքումենթարկվումենսեզոնայինփոփոխությունների, որոնքկարողենայմանավորվածլինելտարվաեղանակիհերթափոխմամբ, կլիմայիփոփոխությանազդեցությամբ, ինչպեսևաևսոցիալ-տնտեսականտարբերգործոններով:

Սեզոնային տատանումները առավելակառուկեր պովարտացվում են գյուղատնտեսության մեջ, որտեղ, օրինակ, բուսաբուծության մթերքների մեծ մասը ստացվում է միայն որոշակի ամիսների: Դա իր հերթին սեզոնային տատանումներ է առաջացնում գյուղատնտեսական հումք մշակող ձեռնարկությունների և արտադրամասերի աշխատանքներում:

Սեզոնային տատանումները հաճախ հանգեցնում են տարբեր տեսակի անցանկալի արդյունքների, հատկապես արտադրանքի նքնարժեքի բարձրացման:

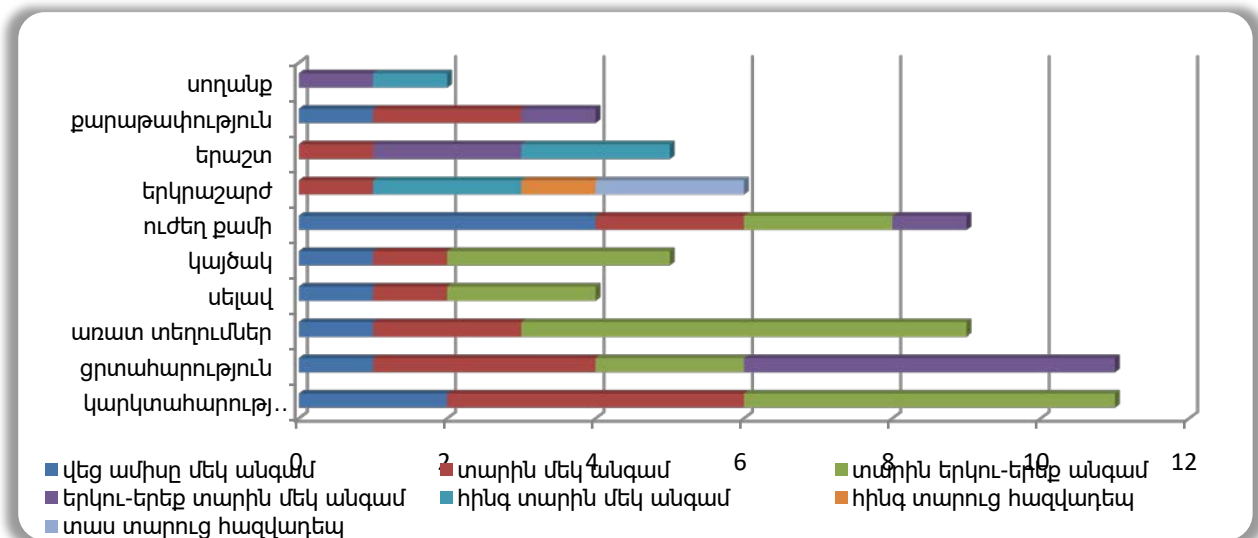
Սեզոնային տատանումները և սահմանափակությունը անհրաժեշտ է, որպեսզի տարեկան պլանավորման ժամանակ կանխատեսվեն ու հաշվառվեն վտանգավոր երևույթների սեզոնային տատանումները, քանի որ երբեմն դրանց վերացնելը հնարավոր չէ:

1.8.3 Վտանգավոր երևույթների հաճախականությունը

Համաշխարհային վիճակագրությունը վկայում է, որ տարեցտարի աճում է հիդրոօդերևութաբանական վտանգավոր երևույթների հաճախականությունը: Աշխարհում տարեկան մարդկային զոհերի 40% պայմանավորված է հենց հիդրոօդերևութաբանական վտանգավոր երևույթներով: Դրանք դառնում են նաև տնտեսական վնասների պատճառ: Մասնավորապես ՀՀ տարածքում 2000թ. երաշտից տնտեսությանը հասցված վնասը կազմել է 40 միլիոն դոլար, 2002թ. դեկտեմբերին դիտված աննախադեպ ցրտերի (-28, -32 աստիճան) պատճառով պտղագործությունը կրել է 25 միլիոն, իսկ 2004-ին՝ կարկտահարության, ցրտահարությունների, ուժեղ քամիների պատճառով՝ 28 մլն դոլարի վնաս:

Վտանգավոր երևույթների հաճախականության ուսումնասիրությունից երևում է, որ Անհիժոր համայնքում հաճախակի են դարձել հատկապես վտանգավոր օդերևութաբանական բնույթի երևույթները:

Բնակչության շրջանում վտանգավոր երևույթների հաճախականության վերաբերյալ ստացված տեղեկությունների պատկերը երևում է ստորև բերված գրաֆիկից:

Գրաֆիկ 4. Բնածին վտանգավոր երևույթների հաճախականության վերաբերյալ բնակչությունից ստացված տեղեկությունների գրաֆիկական պատկերը

Վտանգավոր երևույթների հաճախականության ուսումնասիրության վերլուծությունը ցույց տվեց, որ համայնքի բնակչության տեսակետից համայնքը տարին առնվազն երկու անգամ ենթարկվում է ապառնացող բնածին երևույթների բացասական ազդեցությանը:

Քննարկումների և հարցման ընթացքում պարզ դարձավ, որ բնակչության մեծ մասը ավելի շատ ուշադրություն է դարձնում և վտանգավոր է համարում այն բնածին երևույթները, որոնք դարձել են կամ կարող են դառնալ նյութական կորուստների և բնակական ունեւորչության ընթացքի խաթարման պատճառ: Այդ երևույթներից հատկապես առանձնացվեցին կարկտահարությունը, առատ տեղումները, ցրտահարությունը և ուժեղ քամիները:

Վերջին տարիներին եղանակային փոփոխությունները դարձել են ակնհայտ:

Այդ փոփոխությունները ուղեկցվում են բնական երևույթներից աղետների հաճախականության ավելացմամբ:

Եղանակային փոփոխությունները լրջորեն ազդում են բուսական և կենդանական աշխարհի վրա:

Այն առավել ջայտում է արտահայտվել գյուղատնտեսության մշակույթի վարման գործընթացների վրա:

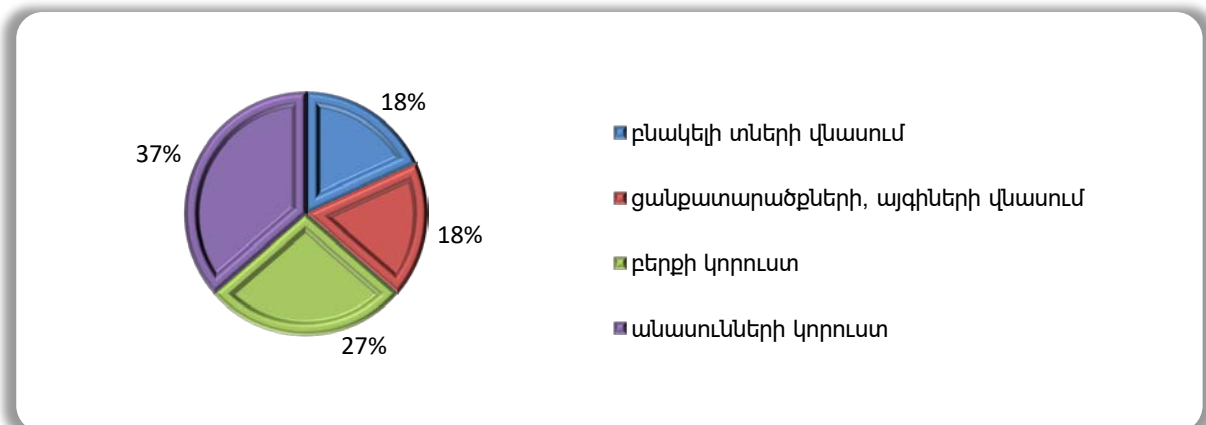
Այդ երևույթները և մարդկային գործոնով պայմանավորված խոչընդոտները բացասական ազդեցություն են ունենում մշակաբույսերի բերքատվության,

գյուղատնտեսական կենդանիների մթերատվության վրա:

1.8.4 Համայնքում տեղի ունեցած արտակարգ դրավիճակներից բնակչության կրած վնասները

Հարցման մասնակիցների 55%-ը անմիջական վնաս է կրել համայնքում տեղի ունեցած փոքրամասշտաբ աղետներից և արտակարգ իրավիճակներից:

Վերջիններիս հետևանքով իմականում տուժել է գյուղատնտեսական ոլորտը /82%/, վնասվել են բնակելի տներ /18%/, Եղած կորուստները և վնասները նյութական են:

Գրաֆիկ 5. Աղետներին արտակարգ դրավիճակների հետևանքով բնակչության կրած վնասների վերաբերյալ բնակչությունից ստացված տեղեկությունների գրաֆիկական պատկերը

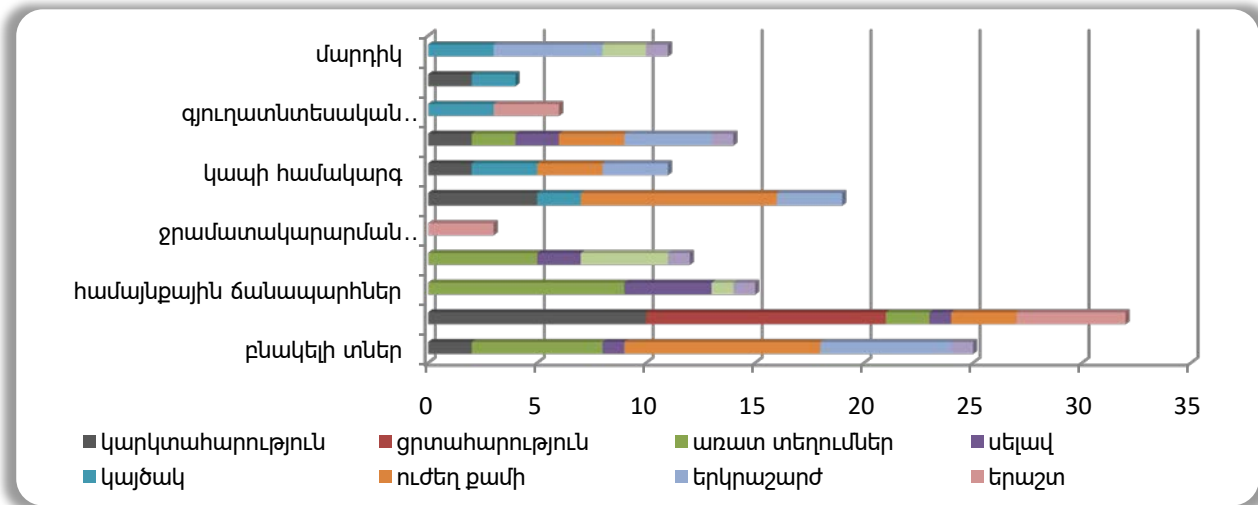
Նշվեց նաև, որ շատ հաճախ փոքր մասշտաբի վտանգավոր երևույթներից հասցված վնասների մասին չի հաղորդվում, ուստի վերջիններս չեն գրանցվում նաև պաշտոնական վիճակագրությունում: Ըստ բնակիչների՝ թերի են կամ բացակայում են նաև հատուկ ուղղվածության մասնագիտացված տեղեկատվության և կանխատեսումների պատրաստման և տարածման մեխանիզմները: Հարցման ընթացքում պարզվել է նաև, որ համայնքային մակարդակում բացակայում է սպառնացող վտանգի մասին արագ ահազանգման համակարգը:

1.8.5 Վտանգների և խոցելիության համադրությունը

Յուրաքանչյուր վտանգի առումով առկա են կոնկրետ տարածքին բնորոշ խոցելիություններ, որոնք կախված երկրից, մարզերից, համայնքներից կամ անհատներից: Խոցելիությունը հետևանք է ֆիզիկական, տնտեսական, սոցիալական և քաղաքական-ինստիտուցիոնալ թուլությունների:

Ստորև բերված գրաֆիկից երևում է, թե բնակչության կարծիքով, ինչպիսի վտանգավոր երևույթներն են իրական սպառնալիք հանդիսանում Լորուտ համայնքի կենսական կարևոր

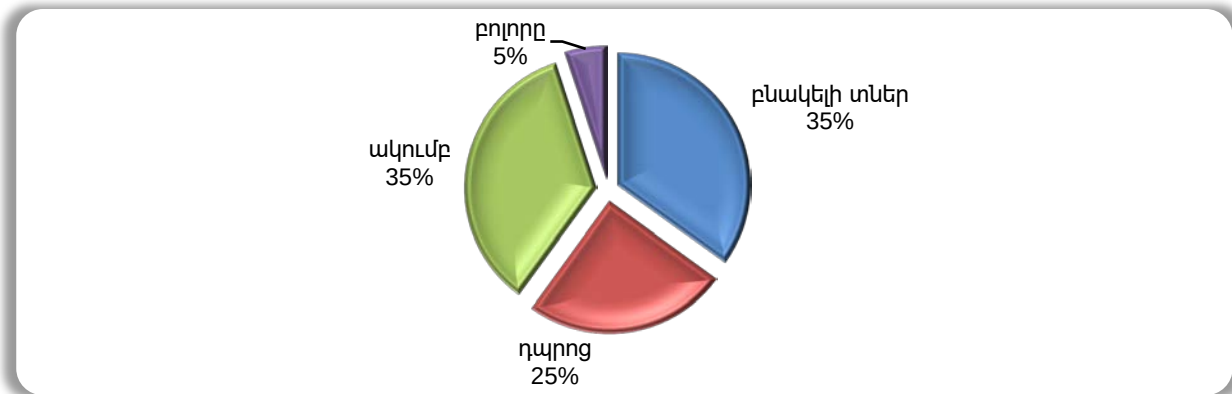
համակարգերի, ինֆրակառուցվածքների, շինությունների և գյուղ.նշանակության օբյեկտների համար:

Գրաֆիկ 6. Բնական վտանգերից համայնքի խոցելի տարրերի վերաբերյալ բնակչությունից ստացված տեղեկությունների գրաֆիկական պատկերը

Ստացված պատկերից կարելի է եզրակացնել, որ համայնքի ներքո շինված ինֆրակառուցվածքներից առավել խոցելի են ցանքատարածքները, բնակելի տները, էլեկտրահաղորդակցման համակարգը, համայնքի ճանապարհները և դպրոցը:

Համայնքի խոցելի շինությունների վերաբերյալ հարցման մասնակիցների պատասխանների պատկերը ներկայացված է գրաֆիկից:

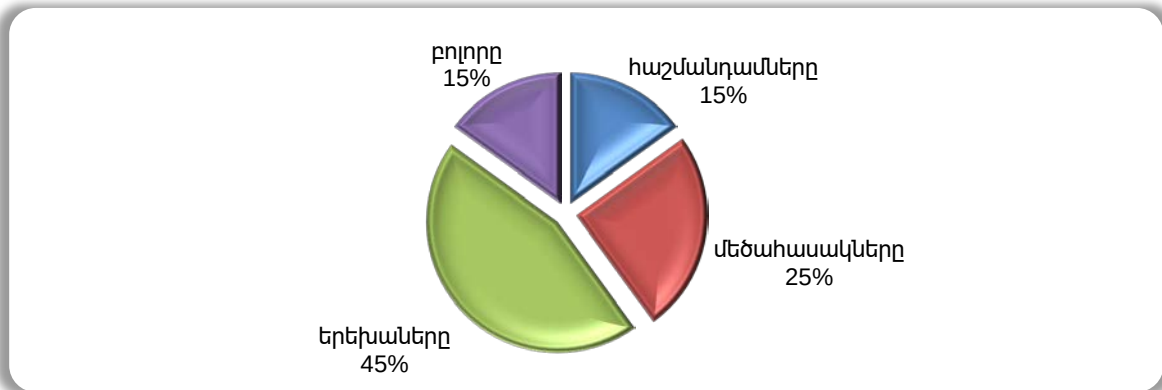
Գրաֆիկ 7. Համայնքի խոցելի շինությունների վերաբերյալ բնակչությունից ստացված տեղեկությունների գրաֆիկական պատկերը

Ըստ հարցման արդյունքների, արտակարգ դրության ժամանակահատվածում, որպես առավել խոցելի, նշվել են բնակելի տները, քանի որ դրանք հիմնականում սառն են վնասվել են 1988թ-ի երկրաշարժի հետևանքով: Համայնքապետարանը վթարային են նշվել որպես հիմնական շինություն: Դպրոցը նույնպես պարտադրվում է խոցելի են նշվել որպես մարդկային մեծ կուտակման օբյեկտներ:

Դպրոցը համայնքի մարդկային մեծ կուտակումներով օբյեկտ է:
Այս տեղերի խանութի մեծ զանգվածանց է կացնում իր կյանքի /9-12 տարի/ նժամանակի /օրվա 6-8 ժամ/ զգալի մասը: Հետևաբար, դպրոցի կարևոր խնդիրներից է աշակերտներին աշխատակազմի անվտանգության ապահովումը

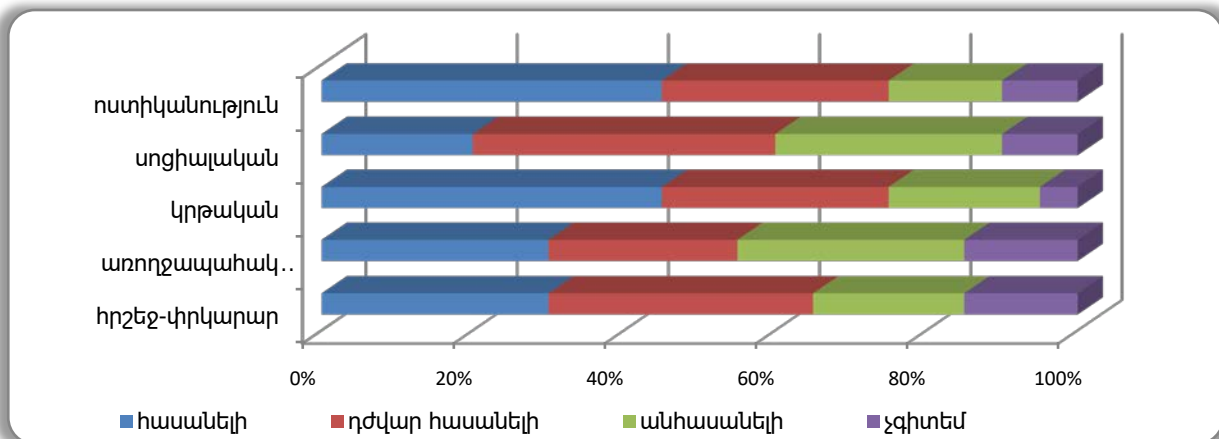
Համայնքի խոցելիության աստիճանը բարձրանում է նաև արտակարգ դրավիճակների վերաբերյալ լիարժեք տեղեկությունների պակասի և վարչական ունեցողների չիմացության հետևանքով:

Հաջորդ գրաֆիկը ցույց է տալիս ԱԻ-ին կատմամբ մարդկանց առավել խոցելի խմբերը:

Գրաֆիկ 8.

Համայնքի խոցելի խմբերի վերաբերյալ բնակչությունից ստացված տեղեկությունների գրաֆիկական պատկերը
 Բնակչության առավել խոցելի խմբերի վերաբերյալ գրաֆիկից երևում է, որ տվյալի համայնքում առավել խոցելի խումբ են համարվել երեխաները: Հարցման ժամանակ նշվել է, որ գրաֆիկում ներառված բոլոր խմբերի խոցելիության աստիճանը կնվազի կամ կաճի՝ կախված վերջիններիս առողջական վիճակի և հրազենվածության մակարդակի փոփոխությունից:
 Ուսումնասիրվել է նաև տարբեր ծառայությունների հասանելիության աստիճանը: Հարցվողների մեծ մասը ծառայության հասանելիությունը կապում էր համայնքի տեղադիրքի և ճանապարհների որակի հետ:

Գրաֆիկ 9. Համայնքի ծառայությունների հասանելիության վերաբերյալ բնակիչներից ստացված տեղեկությունների գրաֆիկական պատկերը

Հարկ է նշել, որ հարցվողները ծառայությունների հասանելիության աստիճանը կապում էին նաև ֆինանսական խնդիրների և ենթակառուցվածքների վիճակի հետ:

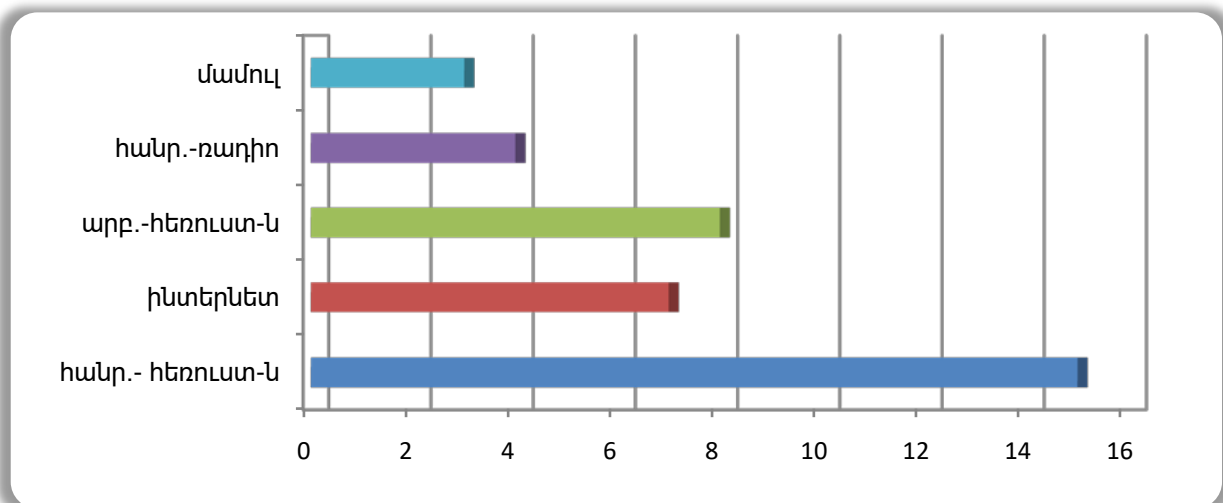
Հարկ է նշել, որ հատուկ ծառայությունների ավտոմեքենաների մոտեցման համար ազատ են դպրոցամերձ ուղիները:

1.8.6 Աղետներին դիմակայելու վերաբերյալ համայնքի բնակչության գիտելիքները

Համայնքի պաշտպանության համար կենսական կարևոր գործոն է աղետներին դիմակայելու և արձագանքելու տեղական կարողությունը, որն արտահայտվում է տեղում առկա արձագանքման գործիքներով և մեխանիզմներով, տեխնիկական միջոցներով և բնակչության պատրաստվածության մակարդակով:

Հարցազրույցների և հարցման ընթացքում պարզվեց, որ բնակչության և տեղական իշխանության շրջանում կա համայնքում առկա կարողությունների կիրառման և շահագործման վերաբերյալ գիտելիքների պակաս:

Համայնքը առաջինն է առնչվում աղետներին: Նմանատիպ իրավիճակներին դիմակայելու և արձագանքելու արդյունավետությունը կախված է բնակչության և տեղական իշխանության գիտելիքների և հմտությունների մակարդակից: Բնակչության շրջանում գիտելիքների ու հմտությունների պակասը էական ազդեցություն ունի համայնքի խոցելիության մակարդակի վրա: Աղետներին դիմակայելու և արձագանքելու պատրաստվածության մակարդակը պարզելու նպատակով՝ ուսումնասիրվեց համայնքի բնակչության ինքնագնահատականը աղետներին պատրաստվածության վերաբերյալ: Նախապատրաստումը սկսվում է տեղեկատվությունից և այն տրամադրելու հնարավորություններից ու ձևերից: Հարկ է նշել, որ տեղեկատվության տրամադրման հիմնական միջոցներից՝ հանրային հեռուստատեսությունը, հասանելի է համայնքին: Տեղեկատվական աղբյուրների հասանելիությունը երևում է գրաֆիկից:

Գրաֆիկ 10. Համայնքի ծառայությունների հասանելիության վերաբերյալ բնակչությունից ստացված տեղեկությունների գրաֆիկական պատկերը

Հարցվածների գերակշիռ մասը նշել է, որ միանգամից օգտվում է տեղեկատվության մի քանի աղբյուրներից: Տեղեկատվություն ստանալու հիմնական աղբյուրը հանրային հեռուստատեսությունն է: Արբանյակային հեռուստատեսությունը նույնպես տեղեկատվություն ստանալու աղբյուրներից է: Ինտերնետը որպես տեղեկատվական աղբյուր ավելի հասանելի է Ինտերնետը որպես տեղեկատվական աղբյուր ավելի հասանելի է դարձել:

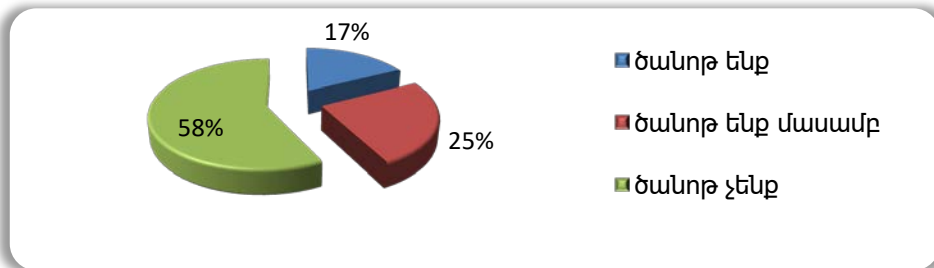
Տեղեկատվական աղբյուրներից դպրոցին հասանելի են հանրային հեռուստատեսությունը և ինտերնետը:

Բնակչության՝ աղետներին նախապատրաստվածությանն աղետներին դիմակայելու կարողություններից եկախված աղետներին արձագանքման տեղական մակարդակը: Ըստ գյուղապետի տրամադրած

Ըստ դպրոցի աշխատակազմի և աշակերտների, իրենց համար երբեք չեն կազմակերպվել աղետներին և արտակարգ իրավիճակներին նախապատրաստվելու, արձագանքելու և դիմակայելու հատուկ դասընթացներ:

տեղեկատվության՝ ՏԻՄ ներկայացուցիչները 2015թ.-ին մասնակցել են ԱՌՆԱՊ հիմնադրամի կողմից Աղվերանում կազմակերպված ԱՌՆ ուղղված դասընթացներին:

Արտակարգ իրավիճակներում գործելակերպի և առաջին օգնության գիտելիքների և հմտությունների վերաբերյալ ինքնագնահատականի պատկերը երևում է գրաֆիկից:

Գրաֆիկ 11. Արտակարգ իրավիճակներում գործելակերպի և առաջին օգնության գիտելիքների և հմտությունների վերաբերյալ բնակչության ինքնագնահատականի գրաֆիկական պատկերը

Ըստգրաֆիկի արտակարգ իրավիճակներում գործելակերպի և առաջին օգնության վերաբերյալ գիտելիքների և հմտությունների ծանոթ են հարցվողների 17%-ը, իսկ մասամբ ծանոթ են՝ 25%-ը: Հարցվողների 58%-ը չունեն որևիցե գիտելիք արտակարգ իրավիճակներում գործելակերպի և առաջին օգնության վերաբերյալ, ինչը բարձրացնում է համայնքի խոցելիության աստիճանը:

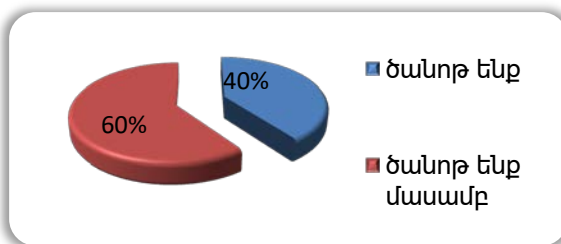
Համայնքի բնակչության և տեղական իշխանության

ԱԻ-

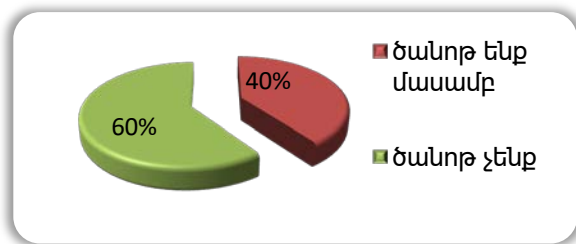
ինդիվիդուալ և արձագանքելու պատրաստվելու վերաբերյալ հարցվողների կարծիքը արտացոլվ

Դպրոցի աշխատակազմի և աշակերտների արտակարգ իրավիճակներում գործելակերպի և առաջին օգնության գիտելիքի և հմտությունների վերաբերյալ գիտելիքների և հմտությունների վերաբերյալ ինքնագնահատականի պատկերը երևում է գրաֆիկներից: Գրաֆիկներից երևում է, որ դպրոցի անձնակազմի և աշակերտների գերակշիռ մասը չունեն համապատասխան գիտելիք և հմտություններ արտակարգ իրավիճակներում գործելակերպի, հակահրդեհային պաշտպանության և առաջին օգնության վերաբերյալ, ինչը բարձրացնում է խոցելիությունը:

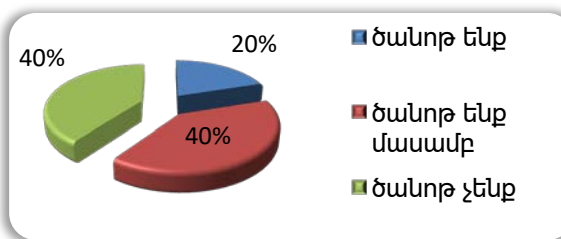
Առաջին օգնության հիմունքներ

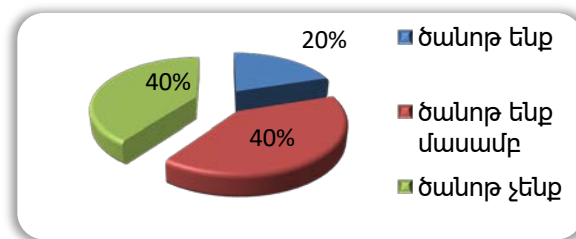
Աշխատակազմ

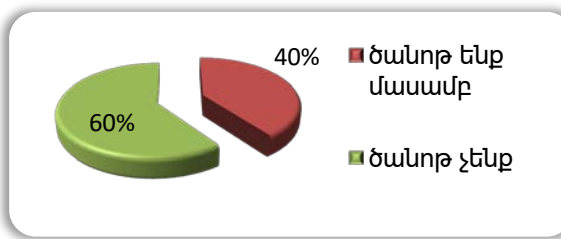
Հակահրդեհային անվտանգության կանոններ

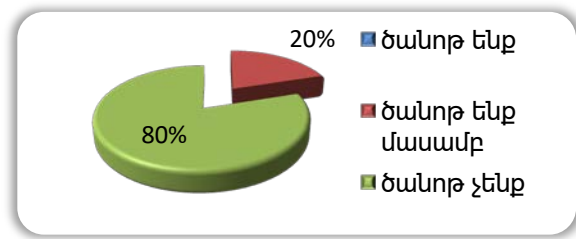
Աշխատակազմ

Արտակարգ իրավիճակների ժամանակ վարքականոններ

Աշխատակազմ

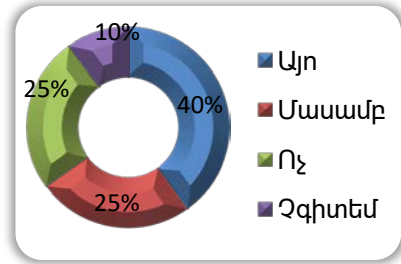
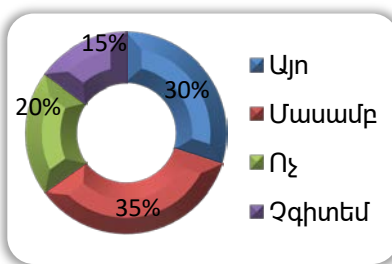
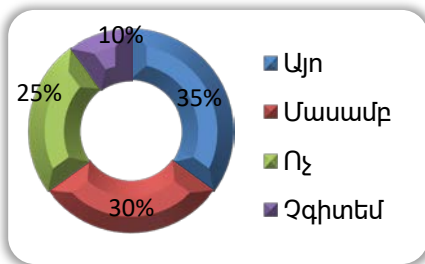
Գրաֆիկ 11. Դպրոցի աշխատակազմի և աշակերտների՝ արտակարգ իրավիճակներում գործելակերպի և առաջին օգնության գիտելիքի և հմտությունների վերաբերյալ ինքնագնահատականի վերաբերյալ

ածեստորևբերվածգրաֆիկներում:

ԸստՁեզ՝ աղետիդեպքում տեղականիշխանությունը պատրաստեարձագանքելՄԻ-ն

ԸստՁեզ՝ աղետիդեպքում համայնքիբնակչությունը պատրաստ է արձագանքել ՄԻ-ն

ԸստՁեզ՝ աղետիդեպքումդուք պատրաստեք արձագանքել ՄԻ-ն

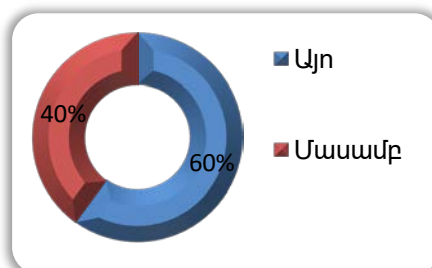
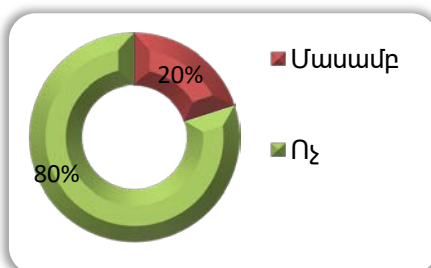

Գրաֆիկ 12.

Կարելի է եզրակացնել, որ համայնքի բնակչության հոգեբանական պատրաստվածությունը բավարար մակարդակի է:

Դպրոցի անձնակազմի և աշակերտների հնարավոր արտակարգ իրավիճակներին դիմակայելու պատրաստվածության ինքնագնահատականը երևում է ստորև բերված գրաֆիկներից:

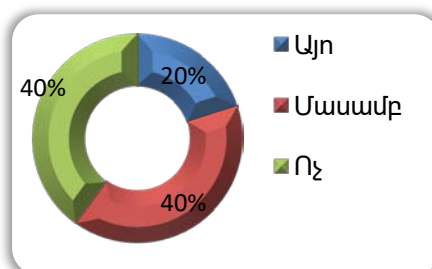
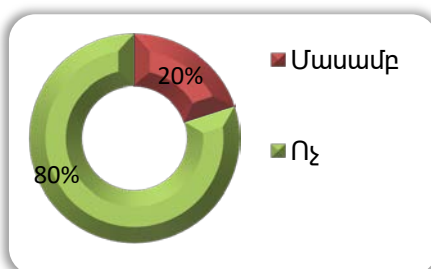
Աղետի կամ արտակարգ իրավիճակի դեպքում ձեր դպրոցի անձնակազմը պատրաստ է դիմակայելու և արձագանքելու:

Աշխատակազմ

Աշակերտներ

Աղետիկամարտակարգիրավիճակիդեպքումձերդպրոցի աշակերտները պատրաստ են դիմակայելուևարձագանքելու:

Աշխատակազմ

Աշակերտներ

Գրաֆիկ 13. Դպրոցի անձնակազմի և աշակերտների՝ հնարավոր արտակարգ իրավիճակներին դիմակայելու պատրաստվածության ինքնագնահատականը

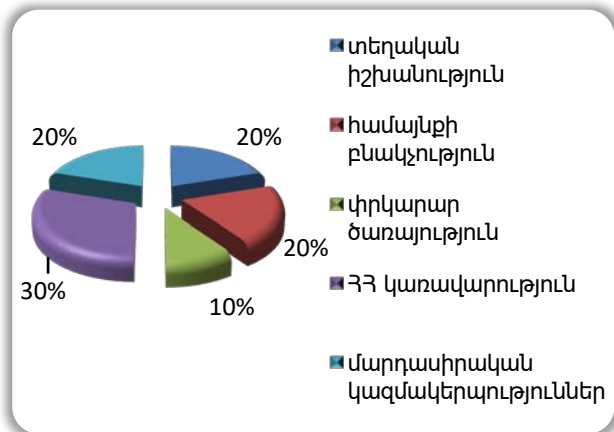
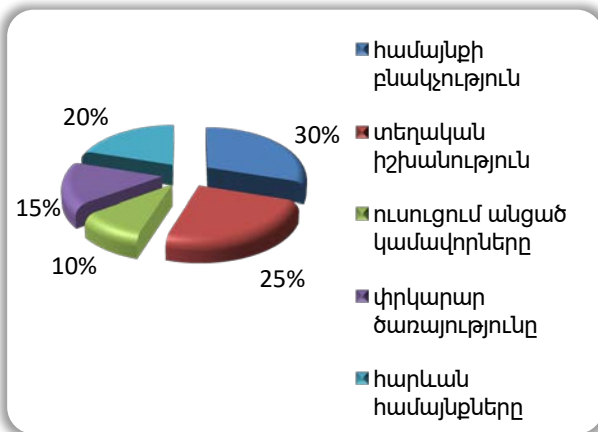
Յուրաքանչյուրարտակարգիրավիճակումառաջանումենգործոններ, որոնցազդեցությունըկարողէվտանգավորլինելկյանքիևառողջությանհամար: Մարդուզոյատևելուունակությունըպայմանավորվածէհոգեբանականպատրաստվածությամբ ևսեփականանվտանգությանկանոններիհիմնարկմանմակարդակից:

Յուրաքանչյուրդպրոցիտնօրենպատասխանատվությունէկրումդպրոցիանձնակազմիևաշակերտներիանվտանգությանհամար:

Արտակարգ իրավիճակների արձագանքման ոլորտում գործող շահագրգիռ կողմերի վերաբերյալ բնակչության իմացության ուսումնասիրությունը բացահայտեց, որ աղետների արձագանքման և հետևանքների վերացման գործում հարցման մասնակիցները հիմնականում տեսնում են համայնքի բնակչության, տեղական իշխանության, հարևանհամայնքների, ուսուցում անցած կամավորների, փրկարար ծառայության, մարդասիրական կազմակերպությունների, սոցիալական համակարգի և ՀՀ կառավարության մասնակցությունը:

Հստակեցնելով կարող է եականագնություն
ցուցաբերել աղետից անմիջապես հետո՝ մինչև հիմնական ուժերի ժամ
անումը:

Հստակեցնելով
որ կառույցները կարող են եականդերիսաղալաղետիդե
պքում

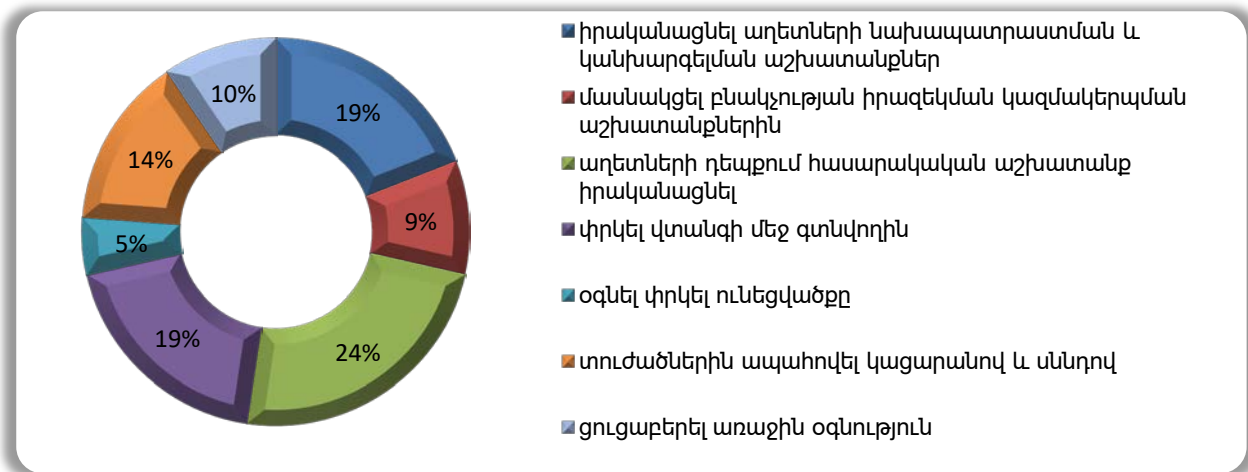
Գրաֆիկ 14

Աղետի դեպքում հիմնական դերակատարներին վերաբերվող ստացված արդյունքները պայմանավորված են երկու հանգամանքով. վերջին տարիներին տեղի ունեցած արտակարգ իրավիճակների պատճառած տնտեսական վնասներով, կորուստներով և վերոհիշյալ շահագրգիռ կողմերի արձագանքման աստիճանով, և որ կառույցներից է համայնքի բնակչությունը աջակցություն ակնկալում հետագայում:

Դպրոցի անձնակազմի և աշակերտների շրջանում իրականացված ուսումնասիրությունը բացահայտեց, որ աղետներին արձագանքման և հետևանքների վերացման գործում հարցման մասնակիցները հիմնականում տեսնում են համայնքի բնակչության, տեղական իշխանության, կրթության նախարարության և փրկարար ծառայության մասնակցությունը:

Փորձը ցույց է տալիս, որ արտակարգ իրավիճակներին դիմակայելու և արձագանքելու պատրաստվածության հանգամանքը պայմանավորված է բնակչության պատրաստակամությունից՝ կամավոր ներգրավվելու տարբեր ծրագրերում՝ ուղղված աղետներին նախապատրաստմանը, կանխարգելմանը և արձագանքմանը: Աղետներին նախապատրաստվելն ու կանխարգելումը ներառում են աղետից առաջ, աղետի ժամանակ և աղետից հետո մի շարք գործընթացներ: Այդպիսի ծրագրերը ներառում են գործողություններ, որոնցից կշահի ողջ համայնքը, այդ թվում՝ երեխաները: Բնակչության կողմից արտահայտված կամավորության պատրաստակամությունն առավելություն է, որը պետք է հաշվի առնվի և կիրառվի:

Հարցման մասնակիցների 35% պատրաստակամություն հայտնեցին կամավոր մասնակցել աղետների հետ կապված նախապատրաստական, կանխարգելման և արձագանքման աշխատանքներին: Ստորև բերված գրաֆիկն արտացոլում է հարցվողների պատասխանները ԱԻ-ից առաջ կամ հետո իրականացվող աշխատանքներին մասնակցության վերաբերյալ:

Գրաֆիկ 14.

Աղետից առաջ կամ հետո իրականացվող աշխատանքներին կամ ավորման ակցության պատրաստակամության վերաբերյալ բնակչությունից ստացված տեղեկությունների գրաֆիկական պատկերը

Աղետներին դիմակայմանն ուղղված՝ համայնքի բնակիչների կողմից ձեռնարկվելիք անհրաժեշտ գործողությունների վերաբերյալ ուսումնասիրությունը ցույց տվեց, որ բնակչությունը ամենաառաջնային քայլերն է համարում՝

- աղետներին նախապատրաստման և կանխարգելման աշխատանքներին մասնակցումը
- տուժածներին սննդով և կացարանով ապահովումը,
- ունեցվածքի փրկումը:

Կարելի է եզրակացնել, որ համայնքի բնակչությունը հոգեբանական պատրաստվածությունը բավարար մակարդակի է, սակայն աղետներին արձագանքելու և դիմակայելու համար անհրաժեշտություն կա բարձրացնելու պատրաստվածության մակարդակը:

Հարկ է նշել, որ հարցման մասնակցած բոլոր աշակերտները և աշխատակազմի 80%-ը ցանկություն հայտնեցին մասնակցելու հատուկ դասընթացների և վարժանքների արտակարգ իրավիճակներին դիմակայելու սեփական կարողությունները բարձրացնելու համար:

Իսկ դպրոցում տարահանման և ազդարարման պլանների, կապի և ազդարարման միջոցների առկայությունը, դպրոցի անձնակազմի պարտականությունների ճիշտ բաշխումը և իմացությունը, գործնական պարապմունքների և ուսումնական տարահանումների անցկացումը նպաստում են երեխաների մոտ ծայրահեղ իրավիճակներին արագ արձագանքելու ունակությունների զարգացմանը և մտքի ու գործողությունների ավտոմատիզմի ձևավորմանը:

Ամփոփելով արդյունքները կարելի է եզրակացնել, որ համայնքի բնակչությունը գիտակցում է, որ ներգրավվելով նախապատրաստման և կանխարգելման գործողություններում, կարելի է նվազեցնել աղետի ազդեցությունը, որն ուղղակիորեն ազդում է համայնքի կայուն զարգացման գործընթացի վրա: Ավնհայտ է, որ յուրաքանչյուր համայնք ունի մարդկային և տեխնիկական ռեսուրսներ, ուստի որոշ խնդիրներ կարող են լուծվել սեփական ուժերով: Այդպիսի գործողություններից կշահի ողջ համայնքը:

2. ՀԱՎԱՔԱԳՐՎԱԾՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄ

Աղետների ռիսկի նվազեցման երեխաներին նվիրված հոչակագիրը շեշտում է.

- *դպրոցները պետք է լինեն անվտանգ և կրթությունը պետք է ընթանա առանց ընդհատումների,*
- *երեխաների պաշտպանությունը պետք է լինի առաջնային խնդիր աղետից առաջ, աղետի ժամանակ և հետո,*
- *երեխաներն ունեն մասնակցության և իրենց անհրաժեշտ տեղեկատվությունը ստանալու իրավունք,*
- *համայնքների ենթակառուցվածքները պետք է լինեն ապահով, և մարդասիրական օգնությունը և վերականգնումը պետք է օգնեն՝ նվազեցնելու ապագա ռիսկերը,*
- *աղետների ռիսկի նվազեցումը պետք է հասանելի լինի ամենախոցելի խմբերին:*

2.1 Եզրակացություններ և առաջարկություններ

ԱՌՆ արդյունքները ամփոփող ժողովրդակարգ եզրակացություն համայնքի թույլ և ուժեղ կողմերի, համայնքի հնարավորությունների և առկա կամ հնարավոր խոչընդոտների, ինչպես նաև կլիմայական փոփոխություններով պայմանավորված և աղետների ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված նպաստավոր նախագծերի վերաբերյալ:

Ակնհայտ է, որ բնակիչները նախապատվությունը տալիս են տնտեսական խնդիրների հրատապ լուծմանը, իսկ ԱՌՆ նախագծերը կարևորում են, եթե վերջինները անմիջականորեն նպաստավոր են հաղթահարելու առկա վտանգները՝ լինեն կլիմայի փոփոխության, թե բնական վտանգավոր երևույթների հետ կապված: Ինչ վերաբերում է կլիմայի փոփոխություններով պայմանավորված և աղետների ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված երկարաժամկետ նախագծերին, որոնք տեղ պետք է գտնեն համայնքի զարգացման պլաններում, բնակիչների կարծիքով, համայնքի ուժից վեր է նման նախագծերի իրականացումը, քանի որ դրանք պահանջում են ֆինանսական, մասնագիտական և այլ անհրաժեշտ ներդրումներ, սակայն համայնքը չունի նման կարողություններ: Որպես նման նախագծերի իրականացնողի՝ համայնքը նշել է ՀՀ կառավարությանը:

Այնուամենայնիվ, համայնքն իրեն համարում է աղետների ռիսկի նվազեցման գործընթացի հիմնական դերակատարներից մեկը և պատրաստ է ներդնել իր ներուժը կլիմայի փոփոխություններով պայմանավորված աղետների ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված նախագծերի իրականացման համար իր ունեցած հնարավորությունների չափով:

Ինչ վերաբերում է ԱՌՆ ոլորտին առնչվող համայնքի հնարավորություններին Հայաստանում տեղի ունեցող մի շարք զարգացումների տեսանկյունից, ապա համայնքը հստակորեն չի պատկերացում իր հնարավորությունների իրական ներդրման դաշտը: Մասնավորապես, հաշվի առնելով, որ թեև ուշադրության կենտրոնում են գտնվում համայնքների կարողությունների հզորացմանն ու աղետակայունության բարձրացմանն ուղղված գործընթացները, սակայն դրանք առայժմ «շոշափելի» չեն համայնքի համար: Համայնքն ունի ԱՌՆ դաշտի և այնտեղ տեղի ունեցող ինստիտուցիոնալ և իրավական զարգացումների հետ կապված տեղեկատվական բաց, հատկապես դրանց տեղայնացման, ինչպես նաև իր հնարավորությունների տեսանկյունից:

2.2 Համայնքի ուժեղ կողմերը

- Բնական աղբյուրներ,
- Դեղաբույսեր, վայրի մրգեր և հատապտուղներ,
- Գետ,
- գյուղատնտեսական արտադրանքի պահանջարկ,
- որոշակի գյուղատնտեսական,
- Ջրաբերիցման համակարգի առկայություն,
- զարգացած անասնապահությունը,
- տեղեկատվական աղբյուրների հասանելիություն,
- Տարիանման պլանի առկայություն,
- Աղետների արձագանքման պլանի առկայություն,
- Արագ արձագանքման խումբ,
- համայնքի ղեկավարությունը գիտակցում է ԱՌՆ միջոցառումների կարևորությունը և պատրաստակամ է ներառել տեղական զարգացման պլաններում (ըստ զարգացման ոլորտների):
- ԱՌՆ համայնքային թիմի առկայություն և պատրաստակամություն:

2.3 Համայնքի թույլ կողմերը

- միջհամայնքային ճանապարհների վատ վիճակ,
- ներհամայնքային ճանապարհների վատ վիճակը,
- ակումբի վատ վիճակ,
- ոռոգման ցանցի բացակայություն,
- արտաքին էլ.ցանցի վատ վիճակ,
- խմելու ջրի ցանցի վատ վիճակ,
- հակակարկտային միջոցների բացակայություն,
- սելավատարների/հեղեղատարների բացակայություն,
- կոյուղու բացակայություն,
- վերամշակող արտադրամասերի բացակայություն,
- մթերման կետերի բացակայություն,
- սեյսմիկ անվտանգության տեսանկյունից համայնքի բնակելի տների, դպրոցի շենքի ամրացում,
- համայնքի բյուջեով նախատեսված ֆինանսական միջոցների բացակայություն, համայնքի առջև ծառացած առաջնահերթ խնդիրները լուծելու համար,
- աղետների ռիսկերի նվազեցման, ԱԻ-ին արձագանքման և հետևանքների վերացման վերաբերյալ գիտելիքների ցածր մակարդակ,
- գյուղապետարանինյութատնտեսականբազայիանբավարարություն,
- գյուղատնտեսական հողերի մշակման համար անհրաժեշտ մասնագիտացված տնտեսական բացակայություն,
- կլիմայի փոփոխությանը դիմակայելու և հարմարվելու համար անհրաժեշտ գիտելիքների, իրազեկվածության և հմտությունների բացակայություն:

2.4 Համայնքի հնարավորությունները

- Բարենպաստ միջավայր ներդրողների համար,
- գյուղատնտեսական ոլորտի զարգացում,
- ՀՀ կառավարության որոշմամբ հաստատված ԱՌՆ ռազմավարություն, որպես ինստիտուցիոնալ և իրավական դաշտի կարգավորման մեխանիզմ,
- երկրում տեղի ունեցող նոր զարգացումները՝ ուղղված աղետների ռիսկի նվազեցման մշակույթի ձևավորմանը,
- ԱՌՆԱՊ Ազգային պլատֆորմի առկայություն՝ որպես ԱՌՆ գործընթացների ազգային միասնական մեխանիզմ,
- աղետներին արձագանքելու և հետևանքների վերացման ուղղությամբ առկա իրավական դաշտ, որտեղ հստակ սահմանված են տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրավասություններն ու պարտականությունները,
- աղետների և կլիմայի ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված նախագծերի ներառում համայնքային զարգացման պլաններում՝ ըստ ոլորտների,
- բնակչության ուսուցման և իրազեկվածության բարձրացման համար մասնագիտացված ուսումնական բարձրագույն հաստատության (Ճգնաժամային կառավարման պետական ակադեմիա – ՃԿՊԱ), ինչպես նաև ուսումնական տարբեր նյութերի առկայություն,
- երկրում գործող միջազգային և տեղական հասարակական կազմակերպությունների քաղաքականությանն ուղղված համայնքահեն ծրագրերի իրականացում,
- մարզային ԱՌՆ թիմերի առկայությունը,
- ԱՌՆ գործընթացներում մասնավոր բիզնեսի շահագրգռումը և հնարավոր ներգրավում,
- ԱՌՆ համայնքային աշխատանքային խմբի ստեղծման համար առկա մարդկային ներուժ:

2.5 Համայնքի և մասնավորապես աղետների ռիսկի նվազեցման գործընթացի զարգացմանը խոչընդոտող գործոնները

Գոյություն ունեն նաև մի շարք խոչընդոտ հանդիսացող գործոններ, որոնք կարող են դանդաղեցնել կամ դադարեցնել հնարավոր զարգացումներն ու համայնքի կարողությունները.

- համայնքային մակարդակում ԱՌՆ զարգացումների դանդաղ ինտեգրումն ու տեղայնացումը,
- չնայած միգրացիայի նվազող տեմպերին, այնուամենայնիվ առկա միգրացիայի պատճառով համայնքի մարդկային՝ մասնագիտական ներուժի միգրացիա,
- համապատասխան տեխնիկայի բացակայություն,
- ԱՌՆ վերաբերյալ տեղեկատվության և գիտելիքի պակաս:

**Համայնքի բնակիչների կողմից բացահայտված խնդիրները, դրանց պատճառները և հնարավոր լուծումները՝
Ըստ խոցելիության նվազեցման և կարողությունների բարձրացման**

Վտանգի տեսակն ու ընդհանուր բնութագիրը	Խոցելի տարրեր	Բացասական հետևանքներ	ԽԿԳ արդյունքում առաջարկվող լուծումներ/ծրագրեր	Ակնկալվող արդյունք
Բնածին				
Կարկտահարություն Կարկտահարությունը միշտ դիտվել է համայնքում, սակայն վերջին տարիների ընթացքում այն հաճախացել է և սաստկացել: Միջին հաշվով տարվա ընթացքում կարկտահարումը տեղի է ունենում 3-4 անգամ: Կարկուտից պատճառված վնասներն շատ են, քանի որ հացահատիկի, կարտոֆիլի, մրգի ու բանջարեղենի ծաղկման ու հասունացման ժամկետը համընկնում է կարկտահարման ժամանակահատվածի հետ:	Պտղատու ծառեր, ցանքատարածքներ, բերք, ընտանի կենդանիներ, բնակելի տներ, շենք-շինություններ, տրանսպորտային միջոցներ:	Վնասվում կամ ամբողջովին ոչնչացվում է բերքը, ցանքատարածքները, կոտրվում շինությունների ապակիները և տանիքածածկերը, վնասում տրանսպորտային միջոցները: Երբեմն դառնում են սելավների առաջացման պատճառ: Բերում է էական կյուրթական կորուստների: Խոշոր չափի կարկուտը վտանգ է ներկայացնում նաև անասնապահական ոլորտի համար, հատկապես մանր եղջերավոր անասունների և ընտանի թռչունների համար: Երբեմն կարկուտի հետևանքով դժվարանում է անասնակերի հավաքման գործընթացը:	Հակակարկտային միջոցների տեղադրում, կանխատեսման և վաղ ազդարարման համակարգի մշակում և կիրառում:	Հնարավոր կորուստներից խուսափում, նվազում:

Ցրտահարություն Համայնքում հողագործությունով զբաղվում են հիմնականում տնամերձ տարածքներում: Աճեցված գյուղմթերքները հիմնականում սեփական օգտագործման համար են: Են ցրտահարման դեպքերի հաճախացում թե գարնան թե աշնան ժամանակահատվածում:	Այգիներ, բանջարաբոստանային որոշ կուլտուրաներ, հացահատիկի և կարտոֆիլի ցանքատարածքներ, բերք:	Բերքատվության անկում, բերքի կորուստ և հետևաբար նյութական կորուստներ:	Հուսալիկլիմայական տեղեկատվության ապահովում: Նոր տեխնոլոգիաների և մշակաբույսերի կիրառում: Բնակչության իրազեկում ցրտահարությունից պաշտպանելու միջոցների, ձևերի վերաբերյալ:	Հնարավոր կորուստների խուսափում, նվազում:
Առատ տեղումներ Համայնքը տեղակայված է առատ տեղումներով բնորոշ տարածաշրջանում: Առատ տեղումները արտահայտվում են առատ ծյան, անձրևի և կարկուտի տեսքով: Առատ տեղումները դառնում են սելավների առաջացման պատճառ: Առատ տեղումները նպաստում են նաև քարաթափումների և սողանքների ակտիվացմանը:	Բերք, բանջարաբոստանային կուլտուրաներ, ճանապարհներ, բնակելի տներ, շինություններ:	Առատ տեղումները դառնում են սելավների առաջացման, սողանքների և քարաթափումների ակտիվացման, գերխոնավության պատճառ: Առատ տեղումները խոչընդոտում են գյուղատնտեսական աշխատանքների իրականացմանը:	Մշակել և կիրառել կանխատեսման և վաղազդարարման համակարգ: Ապահովել բնակչության վաղ իրազեկումը: Ճանապարհների եզրերին հեղեղատարի կառուցում և ճանապարհների բարեկարգում:	Կանխատեսման և վաղազդարարման համակարգի մշակում և կիրառում: Նյութական կորուստների խուսափում:
Ռիժեղ քամիներ Քամիները բնորոշ են տարածաշրջանին: Քամիների ուղղությունը և արագությունը հաստատուն չեն:	Բնակելի տների, շենք-շինությունների տանիքներ, էլեկտրահաղորդակցման համակարգ, ցանքատարածքներ,	Պարբերական բնույթ կրող ռիժեղ քամիները վնասում են տների և շենք-շինությունների տանիքները: Քամիների հետևանքով երբեմն խափանվում է	Մշակել կանխատեսման և վաղազդարարման համակարգը և կիրառել: Ապահովել բնակչության վաղ իրազեկումը:	Նյութական կորուստների խուսափում:

Ուժեղ քամիները բավականին մեծ վնասներ են պատճառում համայնքին:	այգիներ, բերք:	Էլեկտրամատակարարումը: Քամիները վնասներ են պատճառում նաև գյուղատնտեսական ոլորտին, դառնալով մրգատու ծառերի կոտորմանն այգիների բերքի թափման պատճառ:		
Երկրաշարժ Երկրաշարժը անկախատեսելի երևույթ է և սպառնում է Հայաստանի ամբողջ տարածքին: Կարող է դառնալ նաև երկրորդային այլ երևույթների և արտակարգ իրավիճակների պատճառ:	Բնակելի տներ, շենք-շինություններ, մարդիկ և այլ:	Երկրաշարժը կարող է դառնալ մարդկային և կյանքական կորուստների, երկրորդային երևույթների առաջացման պատճառ:	Բնակչության ուսուցում: Սեյսմիկ ռիսկի գնահատում: Տների, շինությունների ամրացում:	Հնարավորկորուստներիցխուսափում:
Ամպրոպ / կայծակ Ամպրոպներն ու կայծակները համայնքում միշտ էլ դիտվել են: Ամպրոպը և կայծակը բավականին լուրջ վնասներ են հասցնում բնակչությանը:	Էլեկտրասարքավորումներ, մարդիկ, անասուններ:	Էլեկտրասարքավորումների վնասման պատճառ: Ընդհատվում է Էլեկտրահաղորդակցումը և կապը: Մարդկանց առողջությանը և կյանքին սպառնալիք: Անասունների կորուստ:	Շանթարգելների տեղադրում: Բնակչության իրազեկում, ուսուցում:	Հնարավոր կորուստներից խուսափում, նվազում:

Երաշտ Երաշտի նախապայմաններից է, երբ գարնանը մշակաբույսերի ինտենսիվ ոռոգման շրջանում դիտվում է տեղումների սակավություն և չի իրականացվում արհեստական ոռոգում: Վերջին տարիներին ամռան ամիսներին ջերմաստիճանի բարձրացման և տեղումների սակավության պատճառով դիտվում է երաշտային տարիների ավելացում: Բերքի կորուստը պայմանավորված է նաև ոռոգման ցանցի բացակայությամբ:	Անասնախոտ, ցանքատարածքներ, բանջարաբոստանային ուլտուրաներ, բերք, գյուղատնտեսական կենդանիներ, խոտհարքներ, արոտավայրեր, պտղատու ծառեր, բնական աղբյուրներ:	Բերքատվության անկում, բերքի կորուստ, հետևաբար, նյութական կորուստների ողագործության ոլորտներում: Երաշտը սպառնում է նաև անասնապահական ոլորտին, երբ աննախադեպ շոգի պատճառով արոտավայրերում և խոտհարքներում խոտի քանակը չի բավականեցնում անասնակերի հարցը լուծելու համար: Որոշ արոտավայրերում խմոցների բացակայության պատճառով նվազում է կաթնատվությունը: Մեծանում է գյուղատնտեսական կենդանիների շրջանում վարակիչ հիվանդությունների հավանականությունը: Դառնում է սակավաջրության պատճառ:	Տեղեկատվության ապահովում: Նոր տեխնոլոգիաների, մշակաբույսերի ներմուծում: Հուսալի կլիմայական տեղեկատվության ապահովում: Ոռոգման ցանցի կառուցում: Խմոցների ավելացում:	Հնարավոր կորուստներից խուսափում:
Սելավ Համայնքի տեղադիրքի, հեղեղատարների և սելավատարների բացակայության պատճառով՝ առատ տեղումների հետևանքով առաջացած սելավային հոսքերը ողողում են ճանապարհները, վնասելով դրանք, լցվում տնամերձ տարածքներ, տներ:	Համայնքի ճանապարհներ, տնամերձեր, նկուղներ, գոմեր:	Համայնքի ճանապարհների, տնամերձերի, տների վնասում:	Հեղեղատարների կառուցում: Սելավատարների կառուցում:	Հեղեղումներից խուսափում: Հնարավոր կորուստներից խուսափում:

Քարաթափություն/տղանք Քարաթափումները դիտվում են միջհամայնքային ճանապարհի վրա: Դրանք սպառնալիք են ներկայացնում տրանսպորտային միջոցների և մարդկանց համար:	Ճանապարհներ, տրանսպորտային միջոցներ, մարդիկ:	Ճանապարհի փակում, տրանսպորտային միջոցների վնասում, սպառնալիք մարդու կյանքին և առողջությանը:	Վտանգավոր հատվածների մասնագիտական զննում, քարտեզագրում, պարբերական մոնիթորինգի կազմակերպում: Շարժվող քարերի արհեստական տեղահանում և տեղափոխում, պատնեշների և հենապատերի կառուցում, լանջերի ցանցապատում:	Հնարավոր կորուստներից խուսափում, նվազում:
Մարդածին				
Պայթյուններ, Հրդեհներ Փլուզումներ	Բնակելի տներ, շինություններ:	Նյութական և մարդկային կորուստներ:	Անվտանգության կանոններ իրականացում, պահպանում: Բնակչության իրազեկում, ուսուցում:	Հնարավոր կորուստներից խուսափում:
Անտառային և խոտածածկ տարածքների հրդեհներ	Խոտածածկ տարածքներ, կենդանիներ, բուսականություն	Կենդանիների և բույսերի ոչնչացում, անհետացում, հողի բերքատվության նվազում, էրոզիա:	Տեղեկատվական վահանակների տեղադրում: Անվտանգության կանոնների ուսուցում:	Էկոհամակարգի, բնակչության կենսակերպի և առողջության պահպանում:
Այլ վտանգներ				
Գյուղատնտեսական կենդանիների հիվանդություններ	Անասնապահություն	Անասնազյխի անկում, եկամուտների նվազում, սոցիալ-տնտեսական վիճակի վատթարացում:	Բնակչության ուսուցում և իրազեկում հիվանդությունների կանխարգելման վերաբերյալ, անասնաբուժական կետի հիմնում	Հնարավոր նյութական կորուստների խուսափում, նվազում:

Վայրի գազաններ	Մարդիկ, կենդանիներ:	Մարդկանց կյանքին և առողջությանը, անսպառնալիք, գյուղատնտեսական կենդանիների կորուստ:	Կանոնակարգված որս, ԱՕ ուսուցում, իրազեկում և վարքականոնների ուսուցում:	Հնարավոր կորուստներից խուսափում:
-----------------------	---------------------	--	--	----------------------------------

ՀՀ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ՆՎԱԶԵՑՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԼԱՏՖՈՐՄ/ <<ԱՌՆԱՊ>> ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ՀՀ ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐՈՒՄ ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՎԱՍՏԱԳԻՐ

ՄԱՐԶ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ Է՝

ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԱՌՆ ԹԻՄԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ

ԼՈՌԻ

<անուն, ազգանուն>

ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑՎԱԾ Է՝

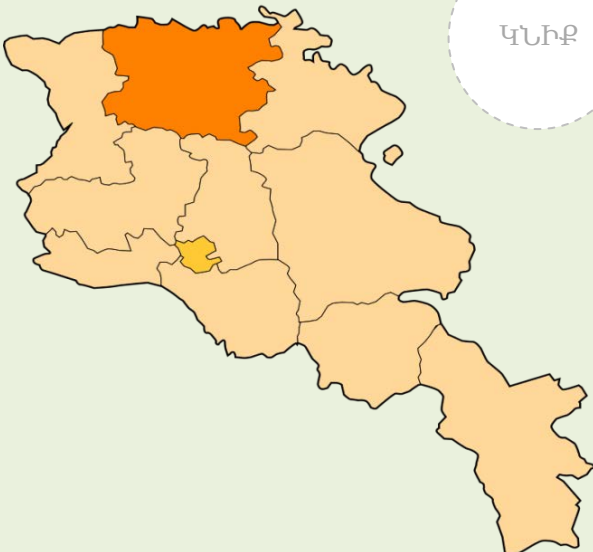
ՄԱՐԶԱՅԻՆ ԱՌՆ ԹԻՄԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ

<անուն, ազգանուն>

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է՝

ՄԱՐԶԱՅԻՆ ՀԳԾ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՂ
ՀՀ ԱԻՆ ՓԾ ՄԱՐԶԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏ

ԿՆԻՔ

ՀԱՄԱՅՆՔ

ԱՅՆԻՁՈՐ

<<__>> _____ 201_թ.

<ստորագրություն>

<<__>> _____ 201_թ.

<ստորագրություն>

<<__>> _____ 201_թ.

<ստորագրություն>

ՍՈՒՅՆ ՀԱՎԱՍՏԱԳԻՐԸ ՏՐՎԱԾ Է ԵՐԿՈՒ ՏԱՐԻ ԺԱՄԿԵՏՈՎ ԵՎ ՎԱՎԵՐԱԿԱՆ Է ՄԻՆՉԵՎ

<<__>> _____ 201_թ.

ՄԱՐԶԱՅԻՆ ՀԳԾ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՂ
ՀՀ ԱԻՆ ՓԾ ՄԱՐԶԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏ

<անուն, ազգանուն>

<ստորագրություն>

ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ՆՎԱՉԵՑՄԱՆ ԱՉԳԱՅԻՆ ՊԼԱՏՖՈՐՄ/ <<ԱՌՆԱՊ>> ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

1. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԴԻՐՔԸ	Ահնիձոր համայնքը գտնվում է Լոռու մարզում, մարզկենտրոնից՝ 52 կմ հյուսիս-արևելք: Հեռավորությունը մայրաքաղաք Երևանից 166 կմ է: Գյուղը տեղակայված է ծովի մակարդակից մոտ 1500 մ բարձրության վրա:
ԳՅՈՒՂԻ ՄԱԿԵՐԵՍԸ	6036,7 հա
ԳՈՏԻԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ	

ԱՀԿԶՈՐ ՀԱՄԱՅՆՔԻՒՄԱԿԱՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՊԱՀՈՎՈՂ ԱՌՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԵՎ ԴՐԱՆՑ ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ

3.1ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ՀԱԿԻՐՃ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ԿՏԱՆԳԻ ՏԵՍԱԿՆ ՈՒ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ	ԽՈՑԵԼԻ ՏԱՐԻՇԻ	ԲԱՑԱՍԱԿԱՆ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ	ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ԲՆԱԾԻՆ			
Կարկտահարություն Կարկտահարությունը միշտ դիտվել է համայնքում, սակայն վերջին տարիների ընթացքում այն հաճախացել է և սաստկացել: Միջին հաշվով տարվա ընթացքում կարկտահարումը տեղի է ունենում 3-4 անգամ: Կարկուտից պատճառված վնասներն շատ են, քանի որ հացահատիկի, կարտոֆիլի, մրգի ու բանջարեղենի ծաղկման ու հասունացման ժամկետը համընկնում է կարկտահարման ժամանակահատվածի հետ:	Պտղատու ծառեր, ցանքատարածքներ, բերք, ընտանիկենդանիներ, բնակելի տներ, շենք-շինություններ, տրանսպորտային միջոցներ:	Վնասվում կամ ամբողջովին ոչնչացվում է բերքը, ցանքատարածքները, կոտրվում շինությունների ապակիները և տանիքածածկերը, վնասում տրանսպորտային միջոցները: Երբեմն դառնում են սելավների առաջացման պատճառ: Բերում է էական նյութական կորուստների: Խոշոր չափի կարկուտը վտանգ է ներկայացնում նաև անասնապահական ոլորտի համար, հատկապես մանր եղջերավոր անասունների և ընտանի թռչունների համար: Երբեմն կարկուտի հետևանքով դժվարանում է անասնակերի հավաքման գործընթացը:	- Բարենպաստ բնակլիմայական պայմաններ, - Համայնքապետարան - Բուժկետ, - Դպրոց, - Խմելու ջուր, - Բնական աղբյուրներ, - Խոշոր և մանր եղջերավոր անասուններ, - Ընտանի թռչուններ, - Մեղվաընտանիքներ, - Անտառներ, - Բնական աղբյուրներ, - Դեղաբույսեր, վայրի մրգեր և հատապտուղներ, - Գետ, - գյուղատնտեսական արտադրանքի պահանջարկ, - որոշակի գյուղտեխնիկա, - Ջրարբիացման համակարգի
Ցրտահարություն Համայնքում հողագործությունով զբաղվում են հիմնականում տնամերձ տարածքներում: Աճեցված գյուղմթերքները հիմնականում սեփական օգտագործման համար են: Են ցրտահարման դեպքերի հաճախացում թե գարնան թե աշնան ժամանակահատվածում:	Այգիներ, բանջարաբուստանային որոշ կուլտուրաներ, հացահատիկի և կարտոֆիլի ցանքատարածքներ, բերք:	Բերքատվության անկում, բերքի կորուստ և հետևաբար նյութական կորուստներ:	
Առատ տեղումներ Համայնքը տեղակայված է առատ տեղումներով և որոշ տարածաշրջանում: Առատ տեղումները արտահայտվում են առատ լճերի, գետերի, արտադրանքի պահանջարկի, որոշակի գյուղտեխնիկայի, ջրարբիացման համակարգի	Բերք, բանջարաբուստանային	Առատ տեղումները դառնում են սելավների առաջացման, սողանքների և քաղաթափումների ակտիվացման,	

ԱՀՆԻՁՈՐ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՌՆԱՊ

ան, անձրևի և կարկուտի տեսքով: Առատ տեղումները դառնում են սելավների առաջացման պատճառ: Առատ տեղումները նպաստում են նաև քարաթափումների և սողանքների ակտիվացմանը:	կուլտուրաներ, ճանապարհներ, բնակելի տներ, շինություններ:	գերխոնավության պատճառ: Առատ տեղումները խոչընդոտում են գյուղատնտեսական աշխատանքների իրականացմանը:	առկայություն, • զարգացած անասնապահությունը • տեղեկատվական աղբյուրների հասանելիություն, • Բջջային հեռախոսակապ, • Ինտերնետ, • Տարահանման պլան, • Աղետների արձագանքման պլան, • Արագ արձագանքման խումբ,
Ռիսկի քամիներ Քամիները բնորոշ են տարածաշրջանին: Քամիների ուղղությունը և արագությունը հաստատուն չեն: Ռիսկի քամիները բավականին մեծ վնասներ են պատճառում համայնքին:	Բնակելի տների, շենք-շինությունների տանիքներ, էլեկտրահաղորդակցման համակարգ, ցանքատարածքներ, այգիներ, բերք:	Պարբերական բնույթ կրող ուժեղ քամիները վնասում են տների և շենք-շինությունների տանիքները: Քամիների հետևանքով երբեմն խափանվում է էլեկտրամատակարարումը: Քամիները վնասներ են պատճառում նաև գյուղատնտեսական ոլորտին, դառնալով մրգատու ծառերի կոտրման և այգիների բերքի թափման պատճառ:	
Երկրաշարժ Երկրաշարժը անկախատեսելի երևույթ է և սպառնում է Հայաստանի ամբողջ տարածքին: Կարող է դառնալ նաև երկրորդային այլ երևույթների և արտակարգ իրավիճակների պատճառ:	Բնակելի տներ, շենք-շինություններ, մարդիկ և այլ:	Երկրաշարժը կարող է դառնալ մարդկային և նյութական կորուստների, երկրորդային երևույթների առաջացման պատճառ:	
Ամպրոպ / կայծակ Ամպրոպներն ու կայծակները համայնքում միշտ էլ դիտվել են: Ամպրոպը և կայծակը բավականին լուրջ վնասներ են հասցնում բնակչությանը:	Էլեկտրասարքավորումներ, մարդիկ, անասուններ:	Էլեկտրասարքավորումների վնասման պատճառ: Ընդհատվում է էլեկտրահաղորդակցումը և կապը: Մարդկանց առողջությանը և կյանքին սպառնալիք: Անասունների կորուստ:	
Երաշտ Երաշտի նախապայմաններից է, երբ գարնանը մշակաբույսերի ինտենսիվ ոռոգման շրջանում դիտվում է տեղումների	Անասնախոտ, ցանքատարածքներ, բանջարաբոստանային կուլտուրաներ, բերք, գյուղատնտեսական	Բերքատվության անկում, բերքի կորուստ, հետևաբար, նյութական կորուստների հոգաբարձության ոլորտներում:	

ԱՀՆԻՁՈՐ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՌՆԱՊ

սակավորվում և չի իրականացվում արհեստական ոռոգում: Վերջին տարիներին ամռան ամիսներին ջերմաստիճանի բարձրացման և տեղումների սակավության պատճառով դիտվում է երաշտային տարիների ավելացում: Բերքի կորուստը պայմանավորված է նաև ոռոգման ցանցի բացակայությամբ:	կենդանիներ, խոտհարքներ, արոտավայրեր, պտղատու ծառեր, բնական աղբյուրներ:	Երաշտը սպառնում է նաև անասնապահական ոլորտին, երբ աննախադեպ շոգի պատճառով արոտավայրերում և խոտհարքներում խոտի քանակը չի բավականեցնում անասնակերի հարցը լուծելու համար: Որոշ արոտավայրերում խմոցների բացակայության պատճառով նվազում է կաթնատվությունը: Մեծանում է գյուղատնտեսական կենդանիների շրջանում վարակիչ հիվանդությունների հավանականությունը: Դառնում է սակավաջրության պատճառ:
Սելավ Համայնքի տեղադիրքի, հեղեղատարների և սելավատարների բացակայության պատճառով՝ առատ տեղումների հետևանքով առաջացած սելավային հոսքերը ողողում են ճանապարհները, վնասելով դրանք, լցվում տնամերձ տարածքներ, տներ:	Համայնքի ճանապարհներ, տնամերձեր, նկուղներ, գոմեր:	Համայնքի ճանապարհների, տնամերձերի, տների վնասում:
Մարդածին		
Պայթյուններ, Զրդեհներ Փլուզումներ	Բնակելի տներ, շինություններ:	Նյութական և մարդկային կորուստներ:
Անտառային և խոտածածկ տարածքների հրդեհներ	խոտածածկ տարածքներ, կենդանիներ, բուսականություն	Կենդանիների և բույսերի ոչնչացում, անհետացում, հողի բերքատվության նվազում, էրոզիա:
Այլ վտանգներ		
Գյուղատնտեսական կենդանիների հիվանդություններ	Անասնապահություն	Անասնազիխանկում, Եկամուտների նվազում, սոցիալ-տնտեսական վիճակի վատթարացում:

Վայրի գազաններ

Մարդիկ, կենդանիներ:

Մարդկանց կյանքին և առողջության
սպառնալիք, գյուղատնտեսական
կենդանիների կորուստ:

3.2 ԱՌՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՁԵՎԱԿԵՐՊՈՒՄ

ԶԱՐԳԱՑՄԱՆՈԼՈՐՏ	ՈԼՈՐՏԻԶԱՐԳԱՑՄԱՆԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸԱՌԿԱՌԻՍԿԵՐԻՎՐԱ	ԱՌՆԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸՈԼՈՐՏԻԶԱՐԳԱՑՄԱՆՎՐԱ	ԱՂԵՏԱԿԱՅՈՒՆԶԱՐԳԱՑՈՒՄՆԱՊԱՀՈՎՈՂԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՁԵՎԱԿԵՐՊՈՒՄ
ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ	Համապատասխան շինությունների վերանորոգումը, բարեկարգումը զգալիորեն կնվազեցնի առկա ռիսկերը: Համապատասխան գույքով, սարքավորումներով, գրականությամբ վերազինումը կնպաստի որոկայլ ուսուցման կազմակերպմանը, անձնակազմի և աշակերտների ԱՌՆ վերաբերյալ տեղեկատվության հասանելիությանը, կնպաստի աղետներից պաշտպանվածության և դիմակայունության մակարդակի բարձրացմանը: Կրթական ոլորտի բարեփոխումները և զարգացումը կնվազեցնեն բնակչության արտահոսքի հավանականությունը, կնպաստեն համայնքի տնտեսական աճին և աղքատության կրճատմանը:	ԱՌՆ միջոցառումների իրականացումը զգալիորեն կթեթևացնի կրթության համակարգի զարգացման հարցը, քանզի միջոցները, որ տարեցտարի ուղղվում էին տարատեսակ աղետների հետևանքների վերացմանը, կուղղորդվեն կրթական համակարգի բարելավմանը, ինչը կապահովի կրթության շարունակականությունը համայնքում: Կրթօջախների սեյսմակայունության մասնագիտական զննումը հնարավորություն կնձեռնի լավագույնս կազմակերպել համապատասխան շինությունների վերանորոգման ու վերակառուցման աշխատանքները, հետագայում դրանց պահպանումը, շահագործումը ու ընթացիկ վերանորոգումը: Կրթական համակարգում ԱՌՆ ուսուցումը ներառելու արդյունքում կբարելավվեն աշակերտների և ուսուցչական կազմի աղետին դիմակայելու ունակությունները, ինչը կնվազեցնի մարդկային կորուստների և առողջությանը սպառնացող վտանգների ռիսկը:	Նվազագույնի հասցնել սպառնացող աղետներից / ուժեղ քամիներ, երկրաշարժ, հրդեհ/ կրթական համակարգին հասցվող հնարավոր վնասը ` վերանայելով և հզորացնելով կրթական համակարգի աղետներին դիմակայելու կարողությունները:
ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ	Համայնքի և մարզի առողջապահական	Համայնքին սպառնացող ռիսկերի	Բնակչության առողջության և կայնքին

ԱՆԻՁՈՐ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՌՆԱՊ

	համակարգի բարելավումը, բուժհիմնարկի շենքային և աշխատանքային ապամասների բարելավումը, համաճարակների ժամանակին կանխարգելումը և հակահամաճարակային պայքարի ծավալումը, բնակչության իրազեկվածության բարձրացումը զգալիորեն կնվազեցնի աղետներից և համաճարակներից մարդկանց առողջությանը սպառնացող ռիսկը:	կանխարգելմանն ու նվազեցմանն ուղղված միջոցառումները, բնակչության գիտելիքների բարձրացումը աղետներին պատրաստվածության և համաճարակներին դիմակայելու հարցում, հանրային ծառայությունների ելթակառուցվածքի կնպաստեն բնակչության անվտանգության ապահովմանը, նրանց առողջության և կյանքի պահպանմանը և բարելավմանը:	սպառնացող վտանգներից հասցվող վնասը նվազագույնի հասցնելու նպատակով ապահովել որոշ ենթակառուցվածքների և ծառայությունների բարելավումը, բնակչության գիտելիքների և հմտությունների ձեռքբերումը աղետներին և համաճարակներին պատրաստվածության ուղղությամբ:
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱԿԱՅՐ	Բնապահպանական միջոցառումների հետևողական իրագործումը, Էներգետիկ համակարգի բարելավումը, մարդու հետագա վնասակար գործունեության կանխումը կնվազեցնի տարատեսակ երևույթներից բնությանը սպառնացող ռիսկերը, հատկապես Էկոլոգիականը:	Համայնքի հանրային ծառայությունների պատշաճ մակարդակով կազմակերպումն ու Էներգետիկ համակարգի բարելավումը, գյուղատնտեսության ճիշտ կազմակերպումը, գյուղատնտեսական, առողջապահական և բնապահպանական ոլորտներում բնակչության գիտելիքների մակարդակի բարձրացումը, կանաչապատ տարածքների ընդլայնումը կնպաստի համայնքի և տարածաշրջանի բնապահպանական վիճակի բարելավմանը:	Շրջակա միջավայրի պահպանման, հասցվող վնասի նվազեցման, բնապահպանական վիճակի բարելավման համար ապահովել որոշ ենթակառուցվածքների գործարկումը և ծառայությունների բարելավումը, բնակչության շրջանում բնապահպանական գիտելիքների տարածումը, կանաչապատ տարածքների պահպանումը և ընդլայնումը:
ԳՅՈՒՂԱՏՆԵՍՈՒԹՅՈՒՆ	Գյուղատնտեսության ժամանակակից մեթոդների ներդրումը, վերամշակող, ջերմոցային և սառնարանային տնտեսությունների հիմնումը, անհրաժեշտ գյուղտեխնիկայի ձեռքբերումը և հնի նորոգումը, խորքային հորերի համակարգի և ոռոգման ցանցի կառուցումը, նոր տեխնոլոգիաների, մշակաբույսերի և	Կարկտահարության, երաշտի և ցրտահարության ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված մեղմացման և կանխարգելիչ աշխատանքները, հարմարվողականության ծրագրերի իրականացումը և նոր մշակաբույսերի	Գյուղատնտեսական ոլորտին սպառնացող ռիսկերից հասցվող վնասը նվազեցնելու նպատակով ձեռնարկել կանխարգելիչ միջոցառումներ որոշ ենթակառուցվածքների՝ հատկապես ոռոգման համակարգի, դաշտամիջյան և

ԱՆՆԻՁՈՐ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՌՆԱՊ

	ցանքաշրջանառության կիրառումը, թունաքիմիկատների, պարարտանյութերի և սերմերի տրանսպորտի և պահպանման, պլանավորված օգտագործումը կնպաստի հողերի բերրիության բարձրացմանը՝ միաժամանակ նվազեցնելով հողերի անապատացման և էռոզիայի վտանգը: Միևնույն ժամանակ, հողերի ինտենսիվ օգտագործումը առկա ոռոգման համակարգի պայմաններում և արոտավայրերի ոչ ճիշտ օգտագործումը կմեծացնի հողերի էռոզացման վտանգը:	և տեխնոլոգիաների ներդրումը, ինչպես նաև հողերի պաշտպանության և էռոզիայի դեմ պայքարի պլանավորված միջոցառումները, անասնապահական ոլորտի զարգացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացումը բարենպաստ պայմաններ կստեղծեն ոլորտի կայուն զարգացման համար:	Ներհամայնքային ճանապարհների բարելավման, գայլերի դեմ պայքարի ուղղությամբ, մշակել և իրագործել կլիմայի փոփոխությանը հասցեագրված հարմարվողականության ծրագրեր, ներառյալ Նոր մշակաբույսերի ներդրումը, կազմակերպել բնակչության ուսուցումը գյուղատնտեսական ոլորտին առնչվող խնդիրների՝ հատկապես Նոր տեխնոլոգիաների կիրառման մշակույթ ձևավորելու վերաբերյալ:
ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, ԶԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՅՎԱԾՔ	Բնակելի տների, շինությունների և ենթակառուցվածքների աշխատանքային վիճակի և վթարայնության համալիր հետազոտումը, դրանց ժամանակին վերականգնումը, վերանորոգումն ու պահպանությունը, շինարարության համար Նոր հողի հատկացումներ անելիս ռիսկային գործոնների հաշվի առնումը և, վերջապես, շինարարություն իրականացնելիս կառուցապատման համար սահմանված բոլոր նորմերի խստագույն պահպանումը կնվազեցնի գոյություն ունեցող սպառնալիքների ռիսկը և կկանխի Նոր ռիսկերի գոյացումը:	ԱՌՆ միջոցառումների իրագործումը կնպաստի շենքերի, շինությունների և ենթակառուցվածքների երկարակեցության ապահովմանը, կնվազեցնի վթարայնության աճի տեմպերը, թույլ կտա հետևանքները վերացնելուն տրամադրվող միջոցները խնայել և ուղղել դրանք կանխարգելիչ և մեղմացման ծրագրերի իրագործմանը:	Նվազագույնի հասցնել սպառնացող ռիսկերից համայնքի տներին, շենք-շինություններին, ենթակառուցվածքներին հասցվող հնարավոր վնասները՝ վերանայելով և հզորացնելով համայնքի աղետներին դիմակայելու կարողությունները, վերանորոգելով և վերակառուցելով ենթակառուցվածքներն ու շենք-շինությունները:
ՉԲԱՂՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՊՐԵԼԱՍԻՋՈՅՆԵՐ	Նոր աշխատատեղերի ստեղծումը, տնտեսական և սոցիալական իրավիճակի բարելավումը, զաբղվածության և ժամանցի ապահովումը կբերի սեփական և համայնքային շահերի համատեղմանը համայնքի կայուն զարգացումը ապահովելու գործում, անդրադառնալով նաև սպառնալիքներին և ռիսկերին:	Աղետների ռիսկի նվազեցումը հանդիսանում է կայուն զարգացման հիմնական գրավականներից մեկը, ինչը կնպաստի տնտեսական բոլոր ոլորտների դրական զարգացման վրա, ստեղծելով Նոր աշխատատեղեր և բարիքներ:	Ապահովել համայնքի հիմնական տնտեսական ոլորտների արդյունավետությունը, երաշխավորելով ենթակառուցվածքների և համակարգերի որակյալ գործարկումը, հակակարկտային, ոռոգման կազմակերպման, գայլերի դեմ ուղղված միջոցառումների իրականացումը, հարմարվողականության երկարաժամկետ ծրագրերի պլանավորումն ու իրագործումը:

ԶՐԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒՄ և ՍԱՆԻՏԱՐԻԱ

Զրամատակարարման և կոյուղու համակարգերի զարգացումը, խմելու ջրի որակի վերահսկումը կնպաստի առողջ ապրելակերպի կայացման խնդրին: Այն միևնույն ժամանակ կկանխի կեղտաջրերի և անձրևաջրերի ներթափանցումը տնամերձեր և այլ գյուղատնտեսական նշանակության հողեր: Ոռոգման համակարգի կառուցումը և խորքային հորերի բարելավումը կկանխի սակավաջրությունը:

Կոյուղացումը և ջրահեռացման համակարգերի, մաքրման կայանի հիմնումը կնվազեցնի համաճարակների բռնկման ռիսկը: Բնակչության ուսուցումը և իրազեկումը կնվազեցնի համաճարակների բռնկման, բնակչության առողջապայությանը սպառնալիքները: Երաշտի վտանգը կնվազի ոռոգման համակարգի ճիշտ կառավարման արդյունքում:

Ապահովել խմելու ջրի որակը և անխափան մատակարարում, լուծել համայնքի կոյուղու, կեղտաջրերի և անձրևաջրերի հեռացման և մաքրման, հարցը: Բարելավել ոռոգման և խորքային հորերի համակարգը:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ, ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԱՅԻ ՉԱՐԳԱՑՈՒՄ

Համայնքի յուրաքանչյուր բնակիչ, մասնակից դառնալով համայնքի կառավարման գործընթացին, մեծապես կնպաստի համայնքի անվտանգությունն ու զարգացումն ապահովելու համար ձեռնարկվող քայլերի իրականացմանը, ԱՌՆ –ն դիտելով որպես զարգացման կարևորագույն գործոն:

ԱՌՆ մարզային և տեղական թիմերի ստեղծումը, համայնքում ԱՌՆ կառավարման մասնակցային մեխանիզմների ներդրումը կխթանի տեղական ինքնակառավարման մարմինների դեմոկրատիզացիան, ապահովելով համայնքի բնակչության մասնակցությունը որոշումներ ընդունելու և դրանց իրականացմանը հետամուտ լինելու գործում:

Միջոցներ ձեռնարկել ԱՌՆ կառավարումը համայնքային ինքնակառավարման գործառնություններում ներառելու ուղղությամբ, համայնքի զարգացման պլաններում հաշվի առնել համայնքին սպառնացող և վերջինիս զարգացումը սահմանափակող ռիսկերն ու դրանց նվազեցման ուղիները:

3.3 ԱՌՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻՆ ՈՒՂԴԱԾ ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ ԸՍՏ ՎԵՐՋԻՆՆԵՐԻՍ ԱՌԱՋԱՅԵՐԹՈՒԹՅԱՆ

ԶԱՐԳԱՑՄԱՆՈՒՐՏ	ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ	ԱՌԱՋԱՅԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ		ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԱՂԲՅՈՒՐԸ	ՔՉԾ-ՈՒՄ ԻՆՏԵԳՐՈՒՄ
		Գերակայության ցուցանիշ	Իրականաց ման ժամկետը		
ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ	Կրթականօջախներիսեյսմակայունության և տեղադիրքի մասնագիտական հետազոտում	2	2015	ՄԱԿ-ի մանկական հիմանդրամ և ԱՌՆԱԴ	
	Աղետներին պատրաստվածության վերաբերյալ կրթական օջախների անձնակազմի և աշակերտների ԱՌՆ ուսուցում	3			
	Մանկապարտեզի կառուցում	4			
	Դպրոցի մասնակի վերանորոգում	1			
ԴՊՐՈՑ	Մասնակի վերանորոգում	2			
	Տանիքի փոխարինում	1			
	Սանհանգույցների վերանորոգում	3			
	Կենտրոնացված ջեռուցման համակարգի կառուցում	5			
	Ջրամատակարարման բարելավում	4			
	Դպրոցի տարահանման նշանների փակցնում	6			
	Աղետների և արտակարգ իրավիճակների վերաբերյալ հուշաթերթիկների և հանձնարարականների փակցնում	9			
	Դպրոցում ուսումնական տարիանումների	7			

ԱՆԻՁՈՐ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ		ԱՌՆԱՊ			
	կազմակերպում				
	Դպրոցի հարմարեցում հաշմանդամություն ունեցող և սակավաշարժուն երեխաների կարիքներին	8			
ԱՌՈՂՋԱՊԱՅՈՒԹՅՈՒՆ	Համայնքի բնակչության ուսուցում և իրազեկում ԱՌՆ /ԱՕ, վարքականոններ և այլն/ վերաբերյալ	7			
	Սանիտարահիգիենիկ միջոցառումների ձեռնարկում և համայնքի իրազեկում սանիտարահիգիենիկ կանոնների վերաբերյալ	8			
	Բուժկետի վերանորոգում	2			
	Բուժսարքավորումների ձեռքբերում	4			
	Բուժկետի գույքի ձեռքբերում	3			
	Ջրամատակարարման բարելավում /արտաքին ջրատարի աներքին ցանցի վերանորոգում/	5			
	Կոյուղու կառուցում	6			
	Կենտրոնացված աղբահանության կազմակերպում հարևան համայնքների հետ միասին	9			
	Միջհամայնքային ճանապարհների վերանորոգում	1			
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱԿԱՅՐ	Սանիտարահիգիենիկ միջոցառումների ձեռնարկում և համայնքի իրազեկում սանիտարահիգիենիկ կանոնների վերաբերյալ	6			
	Բնապահպանական ուսուցման կազմակերպում	2			
	Կենտրոնացված աղբահանության կազմակերպում /հարևան համայնքների հետ միասին/	1			
	Կոյուղու կառուցում	7			

ԱՀՆԻՁՈՐ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ		ԱՌՆԱՊ			
	Սելավատարների/հեղեղատարների կառուցում	3			
	Սողանքային/քարաթափման գոտիների մասնագիտական հետազոտում	5			
	Սողանքները/քարաթափումները կանխելու միջոցառումների իրականացում ըստ հետազոտման արդյունքների	4			
	Գազաֆիկացում	9			
	Ոռոգման համակարգի հիմնում	8			
ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ	Գյուղատնտեսական ոլորտին առնչվող խնդիրների վերաբերյալ ուսուցում և իրազեկում	10			
	Գյուղատնտեսական միավորումների հիմնում	9			
	Ոռոգման համակարգի հիմնում	12			
	Գյուղատնտեսական տեխնիկայի վերանորոգում և նորի ձեռքբերում	5			
	Հակակարկտային կայանների տեղադրում	2			
	Շանթարգելների տեղադրում	3			
	Սելավատարների/հեղեղատարների կառուցում	8			
	Վերամշակող արտադրամասերի հիմնում	4			
	Մթերման կետերի հիմնում	1			
	Ջերմոցների հիմնում	11			
	Սողանքները/քարաթափումները կանխելու	7			
	Միջհամայնքային ճանապարհների ասֆալտապատում	6			

ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ,
ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ,
ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՅՑՆԵՐ

	Համայնքի շենք-շինությունների սեյսմակայունության մասնագիտական հետազոտում	17			
	Սողանքային/քարաթափման գոտիների մասնագիտական հետազոտում	18			
	Սողանքները/քարաթափումները կանխելու միջոցառումների իրականացումը ստեղծագոյություն ունեցող	16			
	Սելավատարների/հեղեղատարների կառուցում	15			
	Միջհամայնքային ճանապարհների բարեկարգում, ասֆալտապատում	5			
	Ներհամայնքային ճանապարհների բարեկարգում, լուսավորում	4			
	Գազաֆիկացում	22			
	Կոյուղու կառուցում	14			
	Մանկապարտեզի կառուցում	21			
	Համայնքային կենտրոնի կառուցում	13			
	Բուժկետի վերանորոգում	6			
	Դպրոցի վերանորոգում	7			
	Հին դպրոցի վերանորոգում	1			
	Ջրամատակարարման բարելավում /արտաքին ջրատարի և ներքին ցանցի վերանորոգում/	3			
	Ոռոգման համակարգի հիմնում	23			
	Հակակարկտային կայանի տեղադրում	2			
	Շանթարգելների տեղադրում	9			
	Կենտրոնացված աղբահանության կազմակերպում /հարևան համայնքների հետ միասին/	19			
	Բնակելի տների վերանորոգում, ամրացում	12			

ԱՀՆԻՁՈՐ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ		ԱՌՆԱՊ			
	Հյուրատների հիմնում	10			
	Կենցաղսպասարկման,	20			
	Վերամշակող և այլ փոքր արտադրամասերի հիմնում	11			
	Մթերման կետերի հիմնում	8			
ԶԲԱՂՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՊՐԵԼԱՄԻՋՈՑՆԵՐ	Գյուղատնտեսական միավորումների հիմնում	11			
	Հակակարկտային կայանների տեղադրում	6			
	Շանթարգելների տեղադրում	7			
	Գյուղատնտեսական տեխնիկայի վերանորոգում և նորի ձեռքբերում	12			
	Զրամատակարարման բարելավում	1			
	Սողանքները/քարաթափումները կանխելու միջոցառումների իրականացում ըստ հետազոտման	10			
	Սելավատարների/հեղեղատարների կառուցում	8			
	Միջհամայնքային ճանապարհների բարեկարգում, ասֆալտապատում	3			
	Ներհամայնքային ճանապարհների բարեկարգում, լուսավորում	2			
	Կոյուղու կառուցում	13			
	Համայնքային կենտրոնի կառուցում	19			
	Բուժկետի վերանորոգում	8			
	Դպրոցի վերանորոգում	9			
	Հին դպրոցի վերանորոգում	4			
	Կենտրոնացված աղբահանության կազմակերպում/հարևան համայնքների հետ միասին	14			
	Վերամշակող և այլ փոքր արտադրամասերի հիմնում	15			

ԱՀՆԻՁՈՐ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ		ԱՌՆԱՊ			
	Մթերման կետերի հիմնում	5			
	Ջերմոցների հիմնում	17			
	Բնակելի տների վերանորոգում, ամրացում	16			
	Հյուրատների հիմնում	18			
ՋՐԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒՄ ԵՎ ՍԱՆԻՏԱՐԻԱ	Սանիտարահիգիենիկ միջոցառումների ձեռնարկում և համայնքի իրազեկում սանիտարահիգիենիկ կանոնների վերաբերյալ	4			
	Կոյուղու կառուցում	3			
	Ջրամատակարարման բարելավում /արտաքին ջրատարի	1			
	Կենտրոնացված աղբահանության կազմակերպում /հարևան համայնքների հետ միասին/	2			
	Ոռոգման համակարգի հիմնում	6			
	Սելավատարների/հեղեղատարների կառուցում	5			
ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ, ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՉԱՐԳԱՑՈՒՄ	Համայնքի ԱՌՆ հավաստագրի ձևավորում և հաստատում				
	Համայնքի զարգացման / տարեկան պլանների մշակում և իրականացում				
	Համայնքահեն փոքրածավալ ԱՌՆ ծրագրերի իրականացում				
	ԱՌՆ կառավարման գործառնությունների ամենամյա մոնիտորինգ և գնահատում				

Սոցիալ-տնտեսական ոլորտի վերլուծություն

1. Տնտեսական ոլորտ

Համայնքն ունի տնտեսական աճի համար անհրաժեշտ մի քանի նախադրյալներ՝ անասնապահության, մեղվապահության, այգեգործության և պտղաբուծության համար նպաստավոր միջավայր /բարենպաստ կլիմա, հողատարածքներ, արտավայրեր և այլն/, մարդկային ներուժ, բնական ռեսուրսներ /գետ, աղբյուրներ, անտառ/ և այլն:

Ահնիձոր համայնքի հիմնական եկամտի աղբյուրը անասնապահությունն է: Տնամերձերում զբաղվում են նաև այգեգործությամբ, բանջարաբուծությամբ, կարտոֆիլի և հատապտուղների մշակությամբ: Սակայն բնակիչները մեծ վնասներ են կրում ստացված բերքը սպառողին հասցնելու հնարավորությունների սահմանափակ լինելու պատճառով: Կան նաև այլ բազմաթիվ խնդիրներ, որոնք խոչնդոտ են հանդիսանում այս ոլորտների զարգացման համար. վառելիքի բարձր գին, տեխնիկայի բացակայություն կամ եղածի մաշվածություն, մթերման կետերի և վերամշակող արտադրամասերի բացակայություն, գյուղատնտեսական արտադրանքի ցածր գներ և այլն: Գյուղատնտեսությունից ստացվող եկամուտը ուղղակիորեն կախված է նաև բնության քմահաճույքներից և կրում է սեզոնային բնույթ: Վերջին տարիների ընթացքում եղանակի անոմալ դրսևորումներ և հաճախացած որոշ բնածին երևույթները դառնում են բերքի և անասնակերի մասնակի կամ լրիվ կորստի պատճառ:

Համայնքի աղքատության տոկոսը կազմում է 60%:

Տնտեսական ոլորտի վերլուծություն

<i>Ուժեղ կողմեր (S)</i>	<i>Թույլ կողմեր (W)</i>
- Համայնքի վարչական տարածքը կազմում է 6036,7 հա: Գյուղատնտեսական նշանակության հողերը կազմում են 3461,7 հա /վարչական տարածքի 57%-ը/: - Վարելահող 93.73 հա - Խոտհարք 454.93 հա - Արտավայր 2480.13 հա - Տնամերձ 27 հա - Որոշակի գյուղատնտեսական տեխնիկա - Գյուղատնտեսական կենդանիներ /խոշոր և մանր եղջերավոր, խոզ, ձի, մեղվաբնտանիքներ, ընտանի թռչուններ/ - Բարենպաստ բնակլիմայական պայմաններ - Ջրաբիացման համակարգ - Սեփական կերարտադրության ապահովում - Անտառներ - Բնական աղբյուրներ	- Գործազրկության բարձր մակարդակ - Մթերման կետերի բացակայություն - Վերամշակող արտադրամասերի բացակայություն - Միջհամայնքյաին ճանապարհների վատ վիճակ - Նյութա-տեխնիկական բազայի անբավարարություն - Սպառման շուկայի դժվար հասանելիություն - Գյուղարտադրանքի ցածր գին - Հակակարկտային կայանների բացակայություն - Ոռոգման ցանցի բացակայություն - Վնասների փոխհատուցման և ապահովագրական համակարգի բացակայություն - Գյուղատնտեսական և այլ վարկերի բարձր տոկոսադրույթ - Մասնագիտական աջակցության բացակայություն - Կլիմայի փոփոխությանը դիմակայելու և հարմարվելու համար անհրաժեշտ

	գիտելիքների, իրազեկվածության և հմտությունների անբավարար մակարդակ:
<i>Հնարավորություններ (O)</i>	<i>Վտանգներ (T)</i>
- Գյուղատնտեսական միավորումների հիմնում - Գյուղատնտեսական ոլորտին առնչվող խնդիրների վերաբերյալ ուսուցման և իրազեկման կազմակերպում - Նոր մշակաբույսերի ներդնում - Ջերմոցային տնտեսությունների հիմնում	- Պետական մոտեցումների բացակայություն - Գյուղատնտեսության գների նվազում - Գյուղատնտեսության կախվածություն բնության քմահաճույքներից: - Անտառահատումներ - Գյուղատնտեսական կենդանիների հիվանդությունների սպառնալիք

2. Սոցիալական ոլորտ

Համայնքի զարգացման համար կարևոր հանգամանքներից մեկը բնակչության թվաքանակն է, որի ավելացումը կամ նվազումը կախված է մի շարք գործոններից: Դրանցից ամենակարևորը զբաղվածությունն է, քանի որ աշխատանք չունենալու դեպքում բնակչությունը ցանկացած հնարավորության դեպքում լքում է գյուղը այլ վայրում աշխատանք գտնելու համար: Միգրացիոն գործընթացներում ընդգրկված են հիմնականում երիտասարդ ընտանիքներն ու երիտասարդները: Երիտասարդության համար գյուղում հաստատվելու ու գյուղատնտեսությամբ զբաղվելու համար միայն տնտեսական միջոցառումները բավարար չեն: Երիտասարդությունը շարժունակ միավոր է և որպես կանոն, հաստատվում է այն վայրերում, որտեղ բավարար են նաև սոցիալական ու մշակութային պայմանները, կան ինքնաիրացման հնարավորություններ:

Այդ պայմանները ապահովելու համար համայնքում անհրաժեշտ է առաջին հերթին ապահովել բնակչության զբաղվածությունը և ստեղծել բարենպաստ պայմաններ կենսամակարդակը բարձրացնելու համար:

Սոցիալական ոլորտի վերլուծություն

<i>Ուժեղ կողմեր (S)</i>	<i>Թույլ կողմեր (W)</i>
- Գեղատեսիլ բնություն - Որոշակի տրանսպորտային միջոցներ - Համայնքապետարան - Բուժկետ, - Հիմնական դպրոց, - Խմելու ջուր, - Բնական աղբյուրներ, - Պատմամշակութային կոթողների առկայություն - Տեղեկատվական աղբյուրների հասանելիություն - Կապի միջոցների /փոստ, բջջային հեռախոսակապ, ինտերնետ/ հասանելիություն, - Արտակարգ իրավիճակներին արձագանքելու գործիքների (տարհանման պլան, աղետների արձագանքման պլան, արագ արձագանքման խումբ) առկայություն	- Գործազրկության բարձր մակարդակ - Բնակչության թվաքանակի նվազում - Գազաֆիկացման բացակայություն - Միջհամայնքային ճանապարհների վատ վիճակ - Ներհամայնքային ճանապարհների վատ վիճակ - Կոյուղու բացակայություն - Աղբահանության բացակայություն - Մշակութային, ժամանցի և սպորտով զբաղվելու վայրերի բացակայություն - Մանկապարտեզի բացակայություն - Բուժկետի վատ վիճակ - Էլեկտրահաղորդակցման լարերի վատ վիճակ, - Խմելու ջրի ցանցի վատ վիճակ, - Վատ վիճակում գտնվող բնակելի տների մեծ քանակ - Բնակչության ցածր վճարունակություն

	15. Մելավատարների բացակայություն 16. Ծառայությունների (հրշեջ-փրկարար, շտապ օգնության) դժվար հասանելիություն 17. Համայնքի բյուջեով նախատեսված ֆինանսական ան միջոցների բացակայություն, համայնքի առջև ծառացած առաջնահերթ խնդիրները լուծելու համար 18. Աղետների ռիսկերի նվազեցման, ԱԻ-ին արձագանքման և հետևանքների վերացման վերաբերյալ գիտելիքների ցածր մակարդակ, 19. Կլիմայի փոփոխությանը դիմակայելու և հարմարվելու համար անհրաժեշտ գիտելիքների, իրազեկվածության և հմտությունների ոչ բավարար մակարդակ:
<i>Հնարավորություններ (O)</i> 1. Բարենպաստ միջավայր ներդրողների համար 2. Գյուղատնտեսական միավորումների հիմնում 3. Համայնքի պատրաստակամություն հնարավորինս աջակցելու համայնքի առջև ծառացած խնդիրների լուծմանը	<i>Վտանգներ (T)</i> 1. Պետական ոչ արդյունավետ մոտեցումներ 2. Բնածին և մարդածին երևույթների հետ կապված սպառնալիքներ 3. Անտառահատումներ

ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ՆՎԱԶԵՑՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԼԱՏՖՈՐՄ

Humanitarian Aid
and Civil Protection

ԼՈՌԻԼ ՄԱՐԶԻ ԱՀՆԻԶՈՐ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Disaster Risk Reduction National Platform

Disaster Risk Analysis of Ahnidzor Community of Lori Region

Սույն ուսումնասիրությունը մշակվել և տպագրվել է Եվրամիության կողմից ֆինանսավորված և ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամի կողմից իրականացված “Աղետների ռիսկի նվազեցման գործողությունների կայունության ապահովում Միջին Ասիայում և Հարավային Կովկասում” ծրագրի շրջանակներում: Ձեռնարկում արտահայտված կարծիքները հեղինակային են և որևէ ձևով չեն արտահայտում Եվրամիության և ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամի տեսակետները:

This publication has been produced within the framework of “Sustaining DRR Actions at Scale in South Caucasus” project funded by the European Union and implemented by the United Nations Children's Fund (UNICEF). The contents of this publication are the sole responsibility of the authors and can in no way be taken to reflect the views of the European Union and UNICEF